

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

Broj: 05-16-1-1377-1/24
Sarajevo, 1.11.2024.

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine

Trg BiH 1
71 000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

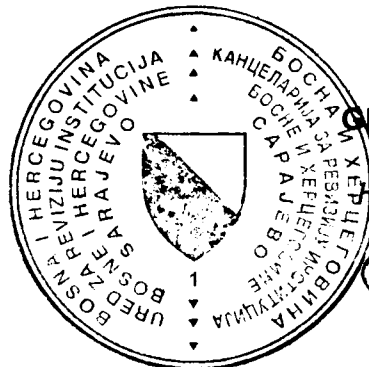
PRIMLJENO: 01.11.2024			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01-16-10		2137/24	

Predmet: Dostava Izvješća revizije učinka

Cijenjeni,

Sukladno članku 16. Zakona o reviziji institucija BiH («Službeni glasnik BiH», broj: 12/06), u privitku dopisa dostavljamo Vam Izvješće o provedenoj reviziji učinka na temu „Izdatci za sudske sporove u institucijama Bosne i Hercegovine“.

S poštovanjem,

GLAVNI REVIZOR

Drvoje Tvrtković

Privitak:

- Izvješće revizije učinka Izdatci za sudske sporove u institucijama BiH;
- Komentari Tužiteljstva BiH na Nacrt izvješća i Odgovor na iste;
- Komentari Ministarstva financija i trezora BiH na Nacrt izvješća i Odgovor na iste;
- Komentari Pravobraniteljstva BiH na Nacrt izvješća.

Dostavljeno:

- Naslovu;
- a/a.

1. The first part of the document
describes the general situation
of the country and the
population. It also mentions
the main economic activities
and the social structure.

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠTAJ REVIZIJE UČINKA

IZDACI ZA SUDSKE SPOROVE U INSTITUCIJAMA BIH

05-16-1-1377/24

Sarajevo, oktobar 2024. godine

IZDACI ZA SUDSKE SPOROVE U INSTITUCIJAMA BiH

Ured za reviziju institucija BiH proveo je reviziju učinka na temu „Izdaci za sudske sporove u institucijama BiH“. Revizija je provedena u skladu sa Zakonom o reviziji institucija BiH, Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija – ISSAI, INTOSAI smjernicama i metodologiji za rad revizije učinka vrhovnih revizionih institucija u BiH.

Revizija je provedena s ciljem da ispita da li su institucije BiH efikasne u preduzimanju aktivnosti radi otklanjanja uzroka koji dovode do sudskih sporova i umanjenja izdataka za sudske sporove.

Revizija je pokazala da institucije BiH nisu efikasne u preduzimanju aktivnosti s ciljem otklanjanja uzroka sudskih sporova i umanjenja izdataka za sudske sporove. Utvrđeno je da postoje slabosti koje su dijelom uzrokovane uspostavljenim praksama rada kao i nedonesenim ili nedorečenim propisima.

Institucije BiH ne provode uvijek analize sporova i ne vrše kritičke analize sistema i vlastitih praksi rada. Rijetko i sa zakašnjenjem se preduzimaju mjere kojima bi se propusti otklonili, unaprijedilo postupanje i u konačnici otklonili uzroci koji dovode do sporova i izdataka iz budžeta.

Kašnjenja u korekcijama sistema i praksama rada dovode do novih sporova, što dalje opterećuje kapacitete institucija, Pravobranilaštva, sudova i stvara dodatne izdatke iz budžeta.

S ciljem otklanjanja uzroka sudskih sporova, a time i umanjenja izdataka za sudske sporove, Ured za reviziju je formulisao preporuke kojim bi se mogle unaprijediti prakse rada i umanjiti izdaci za sudske sporove.

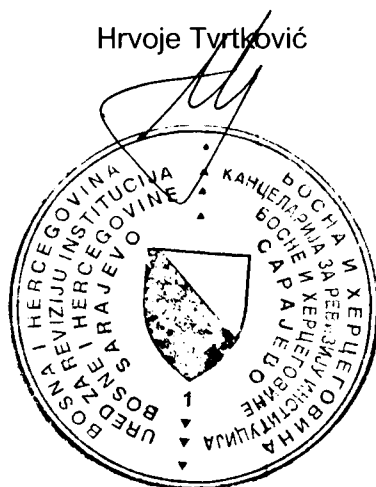
Ured za reviziju je, u skladu s odredbama Zakona o reviziji institucija BiH, dostavio Nacrt izvještaja institucijama koje su bile obuhvaćene provedenom revizijom. Ovim institucijama je, u skladu sa Zakonom, ostavljena mogućnost da daju svoje komentare i primjedbe na Nacrt izvještaja. Komentare i primjedbe na Nacrt izvještaja je dostavilo Tužilaštvo BiH, Ministarstvo finansija i trezora BiH i Pravobranilaštvo BiH. U skladu sa datim komentarima izvršene su odgovarajuće korekcije Izvještaja. Korekcije nisu imale uticaj na definisane nalaze i zaključke navedene u Nacrtu izvještaja. Navedenim institucijama dostavljeni su odgovori na date komentare.

GENERALNI REVIZOR

Hrvoje Tvrković

ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA

Nedžad Hajtić

ZAMJENICA
GENERALNOG REVIZORA

Neda Močević

SADRŽAJ

Korišćene skraćenice	6
1. UVOD	9
1.1. Pozadina problema i motivi za studiju.....	9
1.2. Cilj, obim i ograničenja revizije	10
1.3. Reviziona pitanja i kriterijumi revizije	11
1.4. Izvori informacija i metode revizije	13
1.5. Struktura izvještaja	14
2. OSNOVNE INFORMACIJE O SUDSKIM SPOROVIMA I IZDACIMA ZA SUDSKE SPOROVE INSTITUCIJA BIH.....	15
2.1. Opis procesa i odgovornosti institucija.....	15
2.2. Broj i vrsta predmeta.....	17
2.3. Izdaci za sudske sporove.....	19
3. NALAZI.....	21
3.1. Analize pokrenutih i izgubljenih sudskih sporova	21
3.1.1. Analize sudskih sporova institucija iz uzorka.....	21
3.1.2. Analize sudskih sporova Pravobranilaštva i MFT	23
3.2. Mjere i aktivnosti na sprečavanju sudskih sporova i umanjenju izdataka za pokrenute sudske sporove.....	26
3.2.1. Aktivnosti nadležnih institucija na sprečavanju sudskih sporova i umanjenju izdataka za pokrenute sudske sporove	26
3.2.2. Mjere i aktivnosti institucija iz uzorka na sprečavanju sudskih sporova i umanjenju izdataka za sudske sporove.....	29
3.2.3. Izvršenje sudskih presuda.....	32
3.2.4. Saradnja i prakse tuženih institucija i Pravobranilaštva koje mogu uticati na ishod i izdatke za sudske sporove.....	33
4. ZAKLJUČCI.....	36
4.1. Analize izgubljenih i i sudskih sporova koji su u toku.....	36
4.2. Mjere i aktivnosti na sprečavanju sudskih sporova i umanjenju izdataka za pokrenute sudske sporove.....	37
5. PREPORUKE.....	38
PRILOZI.....	41

Korištene skraćenice

SKRAĆENICA	PUNI NAZIV
BiH	Bosna i Hercegovina
Ured za reviziju	Ured za reviziju institucija BiH
Parlamentarna skupština	Parlamentarna skupština BiH
Vijeće ministara	Vijeće ministara BiH
GSVM	Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH
MFT	Ministarstvo finansija i trezora BiH
MP	Ministarstvo pravde BiH
GP	Granična policija BiH
MO	Ministarstvo odbrane BiH
Pravobranilaštvo	Pravobranilaštvo BiH
Sud	Sud BiH
TBiH	Tužilaštvo BiH
UIO	Uprava za indirektno oporezivanje BiH
VSTV	Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH
ISFU	Informacioni sistem finansijskog upravljanja
KM	Konvertibilna marka

Izvršni rezime

Revizija je provedena s ciljem da ispita da li su institucije BiH efikasne u preduzimanju aktivnosti radi otklanjanja uzroka koji dovode do sudskih sporova i umanjenja izdataka za sudske sporove. U nastavku su najvažniji nalazi i preporuke revizije:

Institucije ne posvećuju dovoljno pažnje analizi pokrenutih i izgubljenih sudskih sporova s ciljem utvrđivanja uzroka istih.

- Većina institucija iz uzorka ne provodi kritičku analizu vlastitih praksi koje su uzrokovale sporove radi utvrđivanja slabosti sistema i eventualnih odgovornosti, a sve s ciljem preduzimanja korektivnih mjera koje će smanjiti broj sudskih sporova i pripadajućih izdataka.
- Većina institucija iz uzorka ni za potrebe planiranja budžeta ne provodi analize svojih sudskih sporova.
- Većina institucija iz uzorka nije uspostavila sveobuhvatne i ažurne evidencije sudskih sporova. Slabosti evidencija umanjuju analitičke mogućnosti za analizu sporova, otkrivanje i otklanjanje uzroka spora.
- Iako Pravobranilaštvo kroz svoje godišnje izvještaje o radu analizira najčešće uzroke izgubljenih sporova, nedostaju podaci analize uzroka za nastanak izvršnih postupaka kao i podaci i analize stvarno realizovanih izdataka za sudske sporove.
- Evidencije Pravobranilaštva nisu sveobuhvatne i ne omogućavaju generisanje izvještaja o stanju i detaljima postupaka, te su na taj način ograničene mogućnosti praćenja i analize rada na parničnim predmetima.
- Zbog slabosti uspostavljenih evidencija MFT-a, efikasnost nadzora plaćanja po presudama i analitičke mogućnosti MFT-a su ograničene. Uspostavljene evidencije o zaprimljenim i realizovanim nalogima za plaćanje po presudama ne pružaju mogućnosti generisanja izvještaja po institucijama ili presudama.

Institucije rijetko i neblagovremeno preduzimaju mjere kojima bi se spriječili novi sudski sporovi i umanjili izdaci za sudske sporove.

- Nadležne institucije kasne u pripremi i donošenju propisa kojima se otklanjaju uzroci određenih sudskih sporova.
- Nadležne institucije kasne u pripremi i donošenju propisa kojima se unapređuje proces mirnog rješavanja spora.
- Samo dvije institucije iz uzorka (UIO i MO) su na osnovu analiza preduzimale mjere na unapređenju procesa i otklanjanju uzroka spora.
- Institucije iz uzorka su rijetko koristile mirno rješavanje sporova (sudskih nagodbi, vansudskih nagodbi i sl.).
- Za posljednjih pet godina kašnjenja u plaćanjima po sudskim presudama dovela su do izvršnih postupaka i dodatnih izdataka iz budžeta BiH od oko 100 hiljada KM.
- Postoje određene slabosti u praksama i saradnji tuženih institucija i Pravobranilaštva koje mogu uticati na ishod i izdatke za sudske sporove.
- Kašnjenje Pravobranilaštva u dostavi tužbe na izjašnjenje i kraći rokovi za izjašnjenje na tužbu skraćuju vrijeme koje institucije imaju za sačinjavanje izjašnjenja na tužbu.

- Kašnjenja tuženih institucija u dostavi izjašnjenja na tužbu Pravobranilaštvu kao i slabosti kvaliteta pripremljenih izjašnjenja mogu da utiču na kašnjenja i kvalitet pripreme odgovora na tužbu.
- Pravobranilaštvo nije u svim slučajevima informisalo tuženu instituciju o donesenim sudskim odlukama.

Preporuka Vijeću ministara BiH

- Potrebno je blagovremeno predlagati i donositi propise i preduzimati mjere koje će doprinijeti smanjenju broja sudskih sporova i s tim u vezi pripadajućih izdataka.

Preporuke Pravobranilaštvu:

- Unaprijediti uspostavljene evidencije, analize i izvještavanje o sudskim sporovima.
- Unaprijediti postojeće prakse rada i saradnju sa institucijama BiH.

Preporuka Ministarstvu finansija i trezora:

- Unaprijediti evidencije isplata po sudskim presudama i prakse plaćanja u predviđenim rokovima.

Preporuka Ministarstvu pravde:

- Pripremiti i Vijeću ministara BiH blagovremeno dostaviti prijedloge propisa koji se tiču sudskih sporova.

Preporuka institucijama iz uzorka:

- Unaprijediti vlastite prakse u poslovanju kao i prakse postupanja u sudskim sporovima.

Preporuka Visokom sudskom i tužilačkom vijeću i Ministarstvu pravde:

- Nastaviti aktivnosti s ciljem unapređenja instituta mirnog rješavanja sporova kroz već započetu reformu pravosuđa.

Unapređenjem praksi rada u oblasti izdataka za sudske sporove povećava se javna odgovornost spram javnih sredstava i stvaraju pretpostavke za realizaciju Ciljeva održivog razvoja.

1. UVOD

1.1. Pozadina problema i motivi za studiju

U provođenju redovnih aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: institucije BiH) zbog sistemskih propusta, zakonskih nedorečenosti ili pogrešnih postupanja dolazi i do sudskih sporova. Pokrenuti sudski sporovi mogu ukazivati na postojanje slabosti, a izgubljeni sudski sporovi su siguran pokazatelj postojanja propusta, čije otklanjanje iziskuje dodatni angažman, vrijeme i novac.

Na osnovu izvještaja Pravobranilaštva Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Pravobranilaštvo), tokom posljednjih pet godina, broj okončanih sporova u korist institucija BiH je manji u odnosu na okončane sporove u korist suprotne strane.¹ Iako je vrijednost dobijenih veća od vrijednosti izgubljenih sudskih sporova, Bosna i Hercegovina još uvijek izdvaja milione KM za sporove, što predstavlja značajan odliv budžetskih sredstava. U posljednjih pet godina, prosječni izdaci institucija BiH za sudske sporove na godišnjem nivou iznose oko 3,4 miliona KM, s trendom rasta istih.

Izdaci za sudske sporove institucija BiH bili su predmet revizije učinka 2014.² i 2017. godine³. Iako je nakon provedenih revizija došlo do određenih unapređenja praksi, evidentiran je dalji porast izdataka za sudske sporove.

Također, u izvještajima finansijske revizije o izvršenju budžeta institucija BiH i pojedinačnih institucija BiH za posljednjih pet godina se navodi da postoje slabosti i nedostaci u ovoj oblasti što dovodi do novih sporova, a samim tim i izdataka. Slabosti se ogledaju u izostanku značajnijih pomaka u pogledu aktivnosti na smanjenju broja predmeta, neuspostavljenosti praksi i cjelovitom mehanizmu za ispitivanje i utvrđivanje odgovornosti za pokrenute/izgubljene sporove, utvrđenoj nepouzdanosti i nepreglednosti evidencija MFT-a o sudskim sporovima, nepostojanju detaljne analize uzroka parničnih i drugih sporova na nivou institucija BiH itd.⁴

O problematici izgubljenih sudskih sporova i uzrocima istih raspravljalo se u Parlamentarnoj skupštini BiH prilikom razmatranja izvještaja o radu Pravobranilaštva.⁵

Sudski sporovi institucija BiH i njihova vrijednost bili su i tema izvještavanja medija.⁶

¹ Izvještaji o radu Pravobranilaštva

² Izvještaj revizije učinka „Izdaci za sudske sporove“, broj: 01/02/03-09-16-1-737/14, oktobar 2014. godina.

³ Izvještaj „Praćenje realizacije preporuka revizije učinka“, broj: 01-02-03-10-16-1-1207/17, decembar 2017. godina

⁴ Godišnji revizorski izvještaji o glavnim nalazima i preporukama za 2018, 2019, 2020, 2021. i 2022. godinu.

⁵ 3. sjednica Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine od 16.01.2020, 3. sjednica Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine od 31.01.2023, 4. sjednica Doma naroda Parlamentarne skupštine od 23.01.2020, 3. sjednica Doma naroda Parlamentarne skupštine od 28.03.2023.

⁶ <http://www.vecernji.ba/tuzbe-protiv-bih-teske-13-milijarde-maraka-428717>

IZGUBLJENI SPOROVI BiH na sudu nisu dobili samo oni koji je nisu tužili - Interview.ba

Nije podržan izvještaj Pravobranilaštva, troše se enormna sredstva (rtrs.tv)

Sve naprijed navedeno opredijelilo je menadžment Ureda za reviziju za ponovno provođenje revizije učinka na temu izdataka za sudske sporove institucija BiH.

1.2. Cilj, obim i ograničenja revizije

Cilj revizije

Cilj revizije je utvrditi da li su institucije BiH efikasne u preduzimanju aktivnosti radi otklanjanja uzroka koji dovode do sudskih sporova i umanjenja izdataka za sudske sporove.

Svrha revizije je unapređenje praksi rada i umanjenje izdataka za sudske sporove, što bi sve vodilo do povećanja finansijske discipline, unapređenja nivoa javne odgovornosti kod korištenja javnih sredstava i stvaranja pretpostavki za realizaciju Ciljeva održivog razvoja.

Obim i ograničenja revizije

Obim

Predmet revizije bili su izdaci po osnovu izgubljenih parničnih predmeta i po osnovu izvršnih predmeta, te aktivnosti i preduzete mjere odgovornih institucija BiH u ovom procesu. Period za koji je isto analizirano je 2019 – 2023. godina.

Analize su izvršene kod šest institucija koje su imale najveći broj izgubljenih parničnih predmeta u slučajevima gdje su tužene institucije BiH i to: Ministarstvo odbrane BiH (u daljem tekstu: MO), Tužilaštvo BiH (u daljem tekstu: TBiH), Granična policija BiH (u daljem tekstu: GP), Uprava za indirektno oporezivanje BiH (u daljem tekstu: UIO), Sud BiH (u daljem tekstu: Sud) i Ministarstvo pravde BiH (u daljem tekstu: MP). Kod svake od ovih institucija analizirano je po pet parničnih predmeta po različitim osnovama (radni sporovi, naknade štete i dug). Ove tri vrste predmeta čine preko 95% svih izgubljenih parničnih predmeta institucija BiH. Broj izgubljenih parničnih predmeta po ovim osnovama za institucije iz uzorka čini oko 80% ovih predmeta za sve institucije BiH. Kod izbora predmeta po institucijama kriteriji su bili: po jedan predmet iz svake godine, osnova spora (radni spor, naknada štete i dug) i najveći tužbeni zahtjev. Ukupna vrijednost tužbenih zahtjeva analiziranih predmeta je oko 1,2 miliona KM, a što čini 25% tužbene vrijednosti svih ovih predmeta za institucije iz uzorka.

U Prilogu 1 je dat pregled broja izgubljenih predmeta po institucijama BiH za tri vrste parničnih predmeta (radni spor, naknada štete i dug) u kojima je BiH tužena za period 2019 – 2023. godina, a u Prilogu 2 je lista analiziranih parničnih postupaka.

Analizirana su postupanja institucija od prijema tužbe, prakse institucija kada zaprime tužbu, evidencije, postojanje analiza tužbi, utvrđivanja uzroka, odgovornih, te aktivnosti i mjera koje su usmjerene na otklanjanje uzroka tužbi i smanjenja izdataka za iste.

Za iste predmete utvrđivana je blagovremenost postupanja svih institucija (Pravobranilaštva, tužene institucije, MFT) od momenta prijema tužbe do plaćanja po pravosnažnoj presudi.

Također, na bazi pregleda MFT-a, glavne knjige, izabrano je nekoliko izvršnih predmeta iz svake godine za period 2019 – 2023. godina i utvrđeni razlozi koji su doveli do izvršenja.

Analizirane su aktivnosti i preduzete mjere Pravobranilaštva, MFT-a, MP-a, VSTV-a i Vijeća ministara te relevantni zaključci Parlamentarne skupštine koji su usmjereni na unapređenje procesa, otklanjanje uzroka tužbi i smanjenje izdataka za izgubljene sudske sporove.

Ispitivane su uspostavljene evidencije i usaglašenost istih između Pravobranilaštva, MFT-a i institucija iz uzorka.

Ograničenja

Revizija se nije bavila ispitivanjem efekata preduzetih mjera u odnosu na broj i visinu izdataka sudskih sporova, ali je ilustrovan primjer dobre prakse koji smo mogli uočiti.

Revizija nije ispitivala i dovodila u pitanje efikasnost rada sudova i donesene sudske odluke.

Revizija nije ulazila u ocjenu kvaliteta pripremljenih materijala za sudski postupak, već je ispitivala da li su isti pripremljeni u traženim rokovima i ako nisu koji su razlozi za to.

1.3. Reviziono pitanja i kriteriji revizije

Reviziono pitanja

Definisani reviziono problem možemo izraziti i u obliku pitanja koje glasi:

Da li su institucije BiH bile efikasne u preduzimanju aktivnosti s ciljem otklanjanja uzroka sudskih sporova i umanjnja izdataka za sudske sporove?

Za što bolje razumijevanje i analizu teme, te da bi se olakšalo prikupljanje potrebnih podataka, definisana su dva reviziono potpitanja:

1. Da li su institucije BiH analizirale sporove koji su u toku i izgubljene sudske sporove u cilju utvrđivanja uzroka istih?
2. Da li su institucije BiH preduzimale mjere kojima bi se spriječili novi sudski sporovi i umanjili izdaci za sudske sporove?

Kriteriji revizije

Kriteriji revizije predstavljaju mjerila koja se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije i odgovaraju revizionim pitanjima. Korišteni kriteriji za procjenu predmeta revizije zasnovani su na zakonskim i podzakonskim aktima, uputstvima, instrukcijama, principima rada organa uprave, primjerima dobre prakse institucija BiH, prethodnim izvještajima revizije kao i izvještajem interne revizije MFT-a⁷. Revizija je utvrdila sljedeće kriterije po potpitanjima:

⁷ Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 36/2004, 84/2007, 58/2013, 94/2016 i 34/2021), Zakon o Pravobranilaštvu (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 8/02, 10 /02, 44/04, 102/09, 47/44), Zakon o upravi, Službeni glasnik BiH 32/02 i 102/09; Zakon o finansiranju institucija BiH, Službeni glasnik BiH: 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22, Poslovnik o radu Pravobranilaštva, 26/04, januar 2004. godina, Standardi

Kriteriji za prvo reviziono potpitanje:

Institucije BiH analiziraju izgubljene sudske sporove i sudske sporove koji su u toku, utvrđuju poslovne procese koje generišu sporne situacije, analiziraju uzroke, odgovornosti za propuste, posljedice, izdatke i predlažu mjere za unapređenje.

Institucije BiH imaju uspostavljene i ažurne evidencije sudskih sporova sa svim detaljima postupka. Informacije iz ovih evidencija omogućavaju jasnije sagledavanje situacije i blagovremeno preduzimanje korektivnih aktivnosti.

Pravobranilaštvo analizira sporove s ciljem unapređenja bilo da su u pitanju propusti nastali kroz sam rad Pravobranilaštva bilo da je potrebno upozoriti nadležne institucije na potrebu izmjene praksi ili propisa. Izvještavanje Pravobranilaštva o sudskim sporovima je sveobuhvatno, sadrži analize uzroka za sve predmete i podatke o stvarnim izdacima za sudske sporove.

Pravobranilaštvo ima uspostavljene evidencije sudskih sporova koje omogućavaju praćenje i analiziranje postupka do konačne isplate. Navedene evidencije omogućavaju generisanje izvještaja po fazama, institucijama, vrstama sporova, stvarnim izdacima itd. Generisani izvještaji omogućavaju jasniju prezentaciju stanja u oblasti i preduzimanje blagovremenih korektivnih aktivnosti.

MFT je uspostavio sveobuhvatne evidencije o isplatama po sudskim presudama koje omogućuju dobijanje podataka o troškovima po vrstama, presudama kao i institucijama na koje se te presude odnose. Sadržaj ovih evidencija osigurava sveobuhvatne informacije za bolje sagledavanje stanja u oblasti i blagovremeno preduzimanje korektivnih mjera koje će smanjiti izdatke za sudske sporove.

Pravobranilaštvo i MFT razmjenjuju podatke o plaćanjima čime se izbjegavaju dodatni sudski troškovi.

Kriteriji za drugo reviziono potpitanje:

Kada su utvrđeni sistemski propusti vezani za regulatorni okvir, korektivne mjere su blagovremene i usmjerene na izmjene propisa koje taj sistem uređuju.

Nadležne institucije ulažu napore u donošenje propisa i drugih mjera kojima bi se uredilo i unaprijedilo mirno rješavanje sporova kroz brže rješavanje sporova i umanjenje izdataka za iste.

Institucije u najkraćem mogućem roku preduzimaju odgovarajuće korektivne mjere koje će unaprijediti postojeće prakse rada i spriječiti buduća ponavljanja istih grešaka.

interne kontrole u institucijama BiH, Službeni glasnik BiH 61/14; Priručnik za finansijsko upravljanje u institucijama BiH, decembar 2014. godina; Smjernice za upravljanje rizicima u institucijama BiH, 21.12.2020. godina; COSO model – Informacija i komunikacija, dokumentovanost sistema, Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrolu u institucijama BiH Instrukcija MFT-a za pripremu budžetskih zahtjeva, primjeri dobre prakse MO, UIO, Pravobranilaštvo, Izvještaja interne revizije MFT „Ocjena kontrola realizacije sudskih odluka“, septembar 2020. godina; Izvještaja revizije učinka „Izdaci za sudske sporove“ iz 2014. godine.

Institucije BiH i Pravobranilaštvo ulažu napore za mirno rješavanje sporova gdje je to zakonski moguće (vansudska nagodba, medijacija i sudska nagodba).

Tužene institucije i Pravobranilaštvo blagovremeno postupaju u svim procesnim radnjama od prijema tužbe pa sve do konačne isplate po izgubljenoj presudi. Kriteriji za blagovremenost su zakonski rokovi i najbolja utvrđena praksa. Institucije vode računa o dostavljanju izjašnjenja na tužbe sa relevantnim dokazima te ih dostavljaju Pravobranilaštvu u roku koji isto odredi.

Pravobranilaštvo i MFT blagovremeno postupaju po pravosnažnim sudskim odlukama.

1.4. Izvori informacija i metode revizije

Za razumijevanje sudskih sporova analizirani su propisi kojima su uređene nadležnosti i postupanja, a prije svega Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH i Zakon o Pravobranilaštvu BiH. Osim prethodnog, analizirani su i ostali relevantni zakonski i podzakonski akti, interni akti subjekta revizije i drugi relevantni dokumenti koji se tiču sudskih sporova.

Podaci o izdacima po sudskim presudama analizirani su na osnovu dokumentacije i evidencija Pravobranilaštva i MFT-a.

Detaljnije je analizirana dokumentacija odabranih sudskih presuda po različitim pravnim osnovama (radnih sporova, naknade štete i dug) kod institucija iz uzorka.

Informacije o postupanjima i praksama prikupljene su i na bazi razgovara u Pravobranilaštvu, institucijama BiH iz uzorka (osobama koje se bave sudskim sporovima) i MFT-a (osobama zaduženim za koordinaciju plaćanja i plaćanja po sudskim presudama, planiranje budžeta za sudske izdatke i izvještavanje o istim). Analizirani su izvještaji o radu Pravobranilaštva i MFT-a.

U Vijeću ministara putem intervjua provjereno je postojanje relevantnih zaključaka i preduzetih mjera Vijeća ministara na unapređenju odnosno smanjenju broja izgubljenih sporova pa samim tim i izdataka.

Sa odgovornim osobama MP-a i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH (u daljem tekstu: VSTV) razgovarano je o pravnom okviru koji reguliše ovu problematiku, ali i o korištenju instituta mirnog rješavanja spora, kao i mjerama na unapređenju.

Korišteni su i podaci iz izvještaja finansijske revizije i izvještaji o izvršenju budžeta institucija BiH u kojima je ova problematika posebno obrađena. Analizirane su i korištene informacije i iz drugih relevantnih izvora, kao i informacije dostupne na internetu.

U radu su korištene različite kvalitativne i kvantitativne statističke metode za analizu i obradu podataka.

1.5. Struktura izvještaja

U prvom poglavlju predstavljeni su motivi zbog kojih je Ured za reviziju proveo reviziju. Također, predstavljena su i reviziona pitanja, cilj, obim i ograničenja revizije, kriteriji te izvori i metode revizije. U poglavlju 2. dato je više detalja o samoj temi sudskih sporova i izdacima za sudske sporove. U poglavlju 3. su prezentovani nalazi koji podržavaju reviziona pitanja. Četvrto poglavlje sadrži zaključke revizije, odnosno odgovore na reviziona pitanja. Preporuke čijom implementacijom bi se osiguralo efikasnije preduzimanje aktivnosti s ciljem otklanjanja uzroka sudskih sporova i umanjenja izdataka za sudske sporove sadržane su u poglavlju 5. ovog izvještaja.

2. OSNOVNE INFORMACIJE O SUDSKIM SPOROVIMA I IZDACIMA ZA SUDSKE SPOROVE INSTITUCIJA BiH

U ovom poglavlju prezentovan je opis procesa, uloge i odgovornosti institucija BiH. Pored toga prezentovani su osnovni pokazatelji o vrsti i broju predmeta kao i izdaci za sudske sporove institucija BiH u posljednjih pet godina.

2.1. Opis procesa i odgovornosti institucija

U provođenju redovnih aktivnosti institucije BiH dolazi i do sudskih sporova. Fizičko/pravno lice koje se smatra oštećenim provedenim postupcima, odgovornoj instituciji može uputiti žalbu ili opomenu pred tužbu. Međutim, ti sporovi se nekada rješavaju u parničnim postupcima pred nadležnim sudovima. Parnični postupak je sudsko rješavanje spora za koji je sudu podnesen tužbeni zahtjev.

Pravobranilaštvo⁸ vrši poslove pravne zaštite imovine i imovinskih interesa BiH, njenih institucija i drugih organizacija BiH koje se finansiraju iz budžeta institucija BiH. U vršenju poslova zastupanja Pravobranilaštvo je ovlašteno da preduzima sve radnje koje preduzima stranka u postupku, u skladu sa zakonima BiH, zakonima entiteta i zakonima Brčko distrikta BiH.

Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH⁹ predviđa mogućnost mirnog rješavanja spora. Osoba koja namjerava Sudu podnijeti tužbu protiv BiH može se prije podnošenja tužbe Pravobranilaštvu obratiti zahtjevom za mirno rješavanje spora. Nagodba zaključena u postupku rješavanja po zahtjevu za mirno rješavanje ima snagu izvršne isprave. Međutim, primjena istog je uslovljena donošenjem pravilnika o kriterijima i postupku mirnog rješavanja sporova kojima će se urediti pravila za mirno rješavanje sporova i zaključivanje nagodbi prije podnošenja tužbe sudu, koji nije donesen.¹⁰

Nadležni sudovi u BiH, nakon prijema ispravne i potpune tužbe, su dužni tužbu dostaviti tuženoj¹¹ instituciji, odnosno Pravobranilaštvu u roku od 30 dana od prijema i od tada počinje teći parnični postupak.¹² Nakon prijema tužbe, tuženi je dužan najkasnije u roku od 30 dana dostaviti sudu pismeni odgovor na tužbu.

Institucije BiH koje zastupa Pravobranilaštvo dužne su na zahtjev Pravobranilaštvu dostaviti pismeno izjašnjenje sa činjeničnim navodima kojima raspolažu i priložima u vidu pismenih dokaza za činjenične navode, a koje im zatraži Pravobranilaštvo radi pripreme sudskih ročišta i izjašnjenja u roku koji se zahtjevom ostavi.

⁸ U skladu sa Zakonom o Pravobranilaštvu BiH (Službeni glasnik BiH 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14) Pravobranilaštvo BiH je zakonski zastupnik institucija BiH pred nadležnim sudovima.

⁹ Zakon o parničnom postupku BiH (članovi 20a, 20b, 20c, 34, 369a)

¹⁰ Zakon o parničnom postupku BiH (član 369a)

¹¹ Član 36. Zakona o parničnom postupku BiH, član 69. Zakona o parničnom postupku FBiH i član 69. Zakona o parničnom postupku RS.

¹² Član 27. Zakona o parničnom postupku BiH, član 60. Zakona o parničnom postupku FBiH i član 60. Zakona o parničnom postupku RS.

U slučaju da zastupana institucija u ostavljenom roku ne dostavi traženo izjašnjenje i dokaze, Pravobranilaštvo će postupiti prema stanju u spisu, a o propuštanju zastupanog izvijestit će odgovornu osobu.

Ako Pravobranilaštvo smatra da treba priznati zahtjev protivne stranke ili zaključiti poravnanje, zatražit će od subjekta kojeg zastupa stav o daljem postupanju. Ako se ne postigne saglasnost u mišljenju ili ako subjekat koji je zastupan ne odgovori u određenom roku, konačnu odluku donosi Kolegij Pravobranilaštva i o tome obavještava subjekat kojeg zastupa.

Također, zakonom su definisana postupanja i rokovi u cijelom sudskom postupku, od pripremnog ročišta do konačnih i pravosnažnih presuda, provođenje presuda kao i pravni lijekovi i rokovi za iste.¹³

Najkasnije na pripremnom ročištu, sud može, ukoliko ocijeni da je to svrsishodno s obzirom na prirodu spora i druge okolnosti, predložiti strankama da spor riješe u postupku medijacije, kako je predviđeno posebnim zakonom. Takav prijedlog mogu staviti i stranke sporazumno do zaključenja glavne rasprave. Također, stranke mogu zaključiti nagodbu o predmetu spora u toku cijelog postupka (sudska nagodba). Svaka stranka podmiruje svoje troškove ako je parnica završena sudskom nagodbom, ako u nagodbi nije drugačije ugovoreno.¹⁴

Sudskim presudama u izgubljenim sudskim sporovima institucije BiH se mogu obavezati na određeno postupanje, odnosno na isplatu određenog iznosa na ime duga, kamate i sudskih troškova u određenom roku.

Protiv presude donesene u prvom stepenu stranke mogu podnijeti žalbu u roku od 30 dana od dana donošenja presude i podnesena žalba zaustavlja izvršenje presude.

Nakon donošenja presude po žalbi, tj. drugostepene presude, navedena presuda je konačna i pravosnažna. Na istu se može izjaviti revizija, ali podnesena revizija ne zadržava izvršenje pravosnažne presude protiv koje je izjavljena.

Isplate po osnovu izgubljenih sudskih presuda vrše se sa pozicije Direktni transferi s Jedinostvenog računa trezora, a njihovo finansijsko evidentiranje vrši MFT. Isplate vrši MFT na osnovu pravosnažnih sudskih presuda koje im dostavi Pravobranilaštvo.

U oktobru 2022. godine MFT i Pravobranilaštvo su sklopili sporazum kojim se utvrđuje saradnja između istih institucija kada je u pitanju razmjena podataka u cilju efikasnijeg planiranja, izvršenja i praćenja sudskih odluka na teret budžeta institucija BiH. Utvrđena je razmjena podataka kroz uspostavljeni modul u okviru ISFU.

Neizvršavanje konačne i pravosnažne sudske presude u dobrovoljnom roku, koji je najčešće 15 ili 30 dana¹⁵, tužiocu daje pravo pokretanja izvršnog postupka prisilne naplate sa transakcionih računa institucija BiH i nosi dodatne troškove izvršnog postupka i kamate.

¹³ Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH, Službeni glasnik BiH 36/04, 84/07, 58/13, 94/16 i 34/21.

¹⁴ Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH (član 53. i 54.)

¹⁵ Član 146. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH

U slučaju da se sa plaćanjem zakasnilo i pokrenut je izvršni postupak, isplatu vrše poslovne banke na osnovu izvršnih sudskih rješenja.¹⁶

2.2. Broj i vrsta predmeta

U ovom dijelu Izvještaja dati su osnovni pokazatelji o broju, vrsti, statusu i ishodu predmeta u Pravobranilaštvu za period 2019 – 2023. godina bez obzira na to da li je BiH tužilac ili tuženi. Broj predmeta prema vrstama i statusu istih dat je u narednoj tabeli.

Tabela 1: Broj predmeta prema vrstama i statusu za period 2019 – 2023. godina

VRSTA PREDMETA	ZAPRIMLJENI	U RADU	ZAVRŠENI	NEZAVRŠENI
Parnični predmeti ¹⁷	2.048	8.051	2.085	5.966
Izvršni predmeti ¹⁸	500	4.352	936	3.416
Upravni predmeti ¹⁹	1.851	4.074	800	3.274
Vansudska nagodba ²⁰	40	93	47	46
Predmet sa elementom inostranosti ²¹	22	128	22	106
Ostali razni predmeti ²²	272	531	266	265
Adhezioni predmeti ²³	22	156	22	134
Predmeti koji se vode pred Ustavnim sudom ²⁴	300	628	140	488
UKUPNO	5.055	18.013**	4.318	13.695

*Pregled ne sadrži predmete pravnih savjetovanja i davanja mišljenja na ugovore imovinsko-pravne prirode.

** Broj predmeta u radu uključuje i sve nezavršene predmete iz ranijih godina.

Izvor: Izvještaji o radu Pravobranilaštva za period 2019 – 2023. godina

Najviše predmeta se odnosi na parnične predmete i to oko 50% svih predmeta u Pravobranilaštvu. Kretanje predmeta po godinama, vrstama i statusu dato je u Prilogu 3.

Kada se posmatraju parnični predmeti sa aspekta ishoda predmeta, bez obzira na to da li je BiH tužena ili je tužila, veći broj tih predmeta je riješen na štetu BiH.

¹⁶ Instrukcija o načinu izvršenja – plaćanja izvršnih sudskih presuda preko budžeta BiH, broj 08-02-1-458-1/11 od 08.06.2011. godine.

¹⁷ Parnični predmeti su predmeti u kojima Pravobranilaštvo u svojstvu zakonskog zastupnika zastupa BiH i njene institucije pred sudovima u BiH i inostranstvu.

¹⁸ Izvršni predmeti su sudski i upravni predmeti prinudnog izvršenja potraživanja utvrđenog pravosnažnom odlukom sudova i drugih nadležnih organa u BiH u korist BiH ili suprotne stranke.

¹⁹ Upravni predmeti su predmeti zastupanja BiH i njenih institucija pred organima uprave i sudovima u BiH.

²⁰ U skladu sa čl.13 stav 20. Zakona o Pravobranilaštvu je ovlašteno, u slučaju zakonom ispunjenih uslova, zaključiti vansudsku nagodbu u ime zastupane institucije BiH.

²¹ U skladu sa čl. 13 stav 7. Zakona o Pravobranilaštvu, Pravobranilaštvo zastupa BiH i njene institucije pred međunarodnim sudovima, sudovima drugih država, međunarodnim arbitražama i organima drugih država.

²² Predmeti koji ne spadaju niti u jedan drugi upisnik, već se radi o predmetima neuredne dostave i slično, tj. o predmetima po kojima Pravobranilaštvo ne postupa u okviru svojih nadležnosti.

²³ Ovi predmeti se odnose na postavljanje imovinsko-pravnih zahtjeva za naknadu štete učinjene BiH izvršenjem krivičnog djela

²⁴ Shodno članu 13. stav 3. Zakona o Pravobranilaštvu BiH, Pravobranilaštvo zastupa Vijeće ministara BiH pred Ustavnim sudom BiH.

Tabela 2: Broj parničnih predmeta prema ishodu za period 2019 – 2023. godina

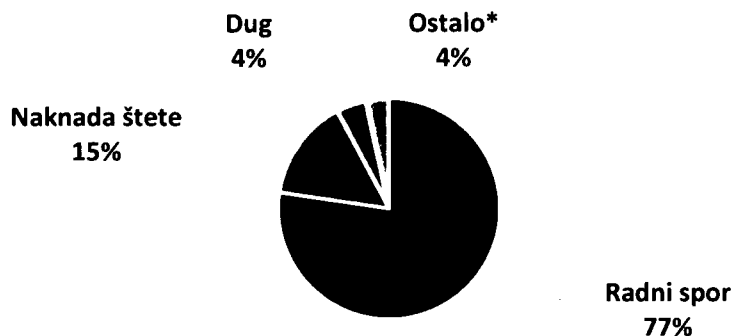
GODINA	RJEŠENO NA ŠTETU BIH	RJEŠENO U KORIST BIH	RJEŠENO NA DRUGI NAČIN²⁵
2019	237	197	47
2020	151	161	28
2021	288	186	21
2022	212	129	19
2023	180	167	62
UKUPNO	1.068	840	177

Izvor: Izvještaji o radu Pravobranilaštva za period 2019 – 2023. godina

Broj riješenih parničnih predmeta na štetu BiH je skoro svake godine veći od broja riješenih u korist BiH, dok je manji broj predmeta riješen na način da je djelimično dobijen ili izgubljen.

Od ukupno 1.068 koje je BiH izgubila, 917 je parničnih predmeta u kojima je BiH tužena i koje je BiH izgubila u periodu 2019 – 2023. godina. Najveći dio izgubljenih predmeta u kojim je BiH tužena odnosi se na predmete po osnovu radnog spora.²⁶ Broj izgubljenih parničnih predmeta u kojima je BiH tužena po vrstama spora prikazan je na narednom dijagramu.

Dijagram broj 1. – Izgubljeni parnični predmeti po vrstama za period 2019 – 2023.

Izvor: Evidencije Pravobranilaštva o izgubljenim parničnim predmetima

*Utvrđenje i uknjižba, poništenje rješenja, hipoteke, priznavanje prava vlasništva, stara devizna štednja, neosnovano bogaćenje, određivanje privremene mjere osiguranja novčanog potraživanja

Od ovih parničnih predmeta okončanih u korist suprotne stranke najveći dio se odnosi na četiri vrste sporova i to:

1. parnični postupci po tužbama pravosudnog osoblja BiH radi isplate naknada za prijevoz, topli obrok, odvojen život i troškove smještaja;
2. parnični postupci po tužbama pripadnika Oružanih snaga BiH i MO, zbog isplate razlika plaća između ličnog i formacijskog čina, te obavljanja poslova drugog radnog mjesta;

²⁵Djelimično dobijeni/izgubljeni sporovi

²⁶ Izvještaji o radu Pravobranilaštva za period 2019 – 2023. godina.

3. parnični postupci zbog neosnovanog lišenja slobode;
4. parnični postupci po tužbama protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja za refundaciju naknade za bolovanje.

Pregled parničnih predmeta u kojima su tužene institucije BiH i koji su okončani u korist suprotne stranke po vrstama spora u institucijama BiH dat je u Prilogu 4.

Pregled izvršnih predmeta, tj. sudskih i upravnih predmeta prinudnog izvršenja potraživanja utvrđenog pravosnažnom odlukom sudova u korist BiH ili suprotne stranke dat je u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj završenih izvršnih predmeta za period 2019 – 2023. godina

GODINA	BIH TRAŽILAC IZVRŠENJA	BIH IZVRŠENIK
2019	186	18
2020	140	20
2021	125	12
2022	157	36
2023	191	51
UKUPNO	799	137

Izvor: Izvještaji o radu Pravobranilaštva za period 2019 – 2023. godina

Iako je broj izvršnih predmeta u kojima je BiH tražilac izvršenja veći od broja predmeta u kojima je BiH izvršenik, uočen je značajan trend rasta broja izvršnih predmeta u kojima je BiH izvršenik.

2.3. Izdaci za sudske sporove

Izdaci po osnovu izgubljenih sudskih sporova godišnje iznose oko 3,4 miliona KM. U narednoj tabeli prikazano je kretanje izdataka za sudske sporove po vrstama za period 2019 – 2023. godina.

Tabela 4: Izdaci za sudske sporove za period 2019 – 2023. u milionima KM

GODINA	GLAVNI DUG	KAMAT A	TROŠKOVI PARNIČNOG POSTUPKA	TROŠKOVI IZVRŠNOG POSTUPKA	UKUPNO	UKUPNI TROŠKOVI U ODNOSU NA UKUPNE TROŠKOVE PRETHODNE GODINE U %
2019	3.6	1.6	0.4	0.02	5.7	93*
2020	1.9	0.3	0.2	0.02	2.4	42
2021	1.7	0.4	0.4	0.03	2.5	105
2022	1.9	0.6	0.4	0.01	2.9	114
2023	2.1	0.6	0.8	0.02	3.5	120
UKUPNO	11.2	3.4	2.2	0.1	17	

* Ukupni izdaci za sudske sporove za 2018. godinu su bili 6,1 milion KM.

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta za 2018 – 2023. godinu

Iz prethodne tabele je vidljivo da je u prve dvije godine došlo do smanjenja izdataka za sudske sporove, ali da je za posljednje tri godine evidentan rast istih. Također, vidljivo je da je u posljednjoj godini došlo i do značajnog povećanja izdataka za parnične postupke.

3. NALAZI

U ovom Poglavlju prezentovani su nalazi do kojih smo došli u toku revizije. Nalazi predstavljaju odstupanja od kriterija koji su korišteni za procjenu da li su institucije BiH efikasne u preduzimanju aktivnosti s ciljem otklanjanja uzroka sudskih sporova i umanjenja izdataka za sudske sporove. Nalazi su podijeljeni na dva dijela u kojima se daju odgovori na postavljena reviziona pitanja.

3.1. Analize pokrenutih i izgubljenih sudskih sporova

U ovom dijelu prezentovane su prakse institucija iz uzorka, Pravobranilaštva i MFT-a u vezi sa analizama izgubljenih i sudskih sporova koji su u toku.

3.1.1. Analize sudskih sporova Institucija iz uzorka

Većina institucija iz uzorka ne provodi kritičku analizu vlastitih praksi koje su uzrokovale sporove radi utvrđivanja slabosti sistema i eventualnih odgovornosti, a sve s ciljem preduzimanja korektivnih mjera koje će smanjiti broj sudskih sporova i pripadajućih izdataka.

Samo dvije od šest institucija iz uzorka imaju uspostavljenu praksu analiziranja sporova, predlaganja mjera i izvještavanja o istom i to su UIO i MO. Ove institucije su svojim internim aktima propisale obavezu provođenja analiza.

Institucije rijetko analiziraju nastale i izgubljene sporove s ciljem preduzimanja korektivnih mjera.

UIO²⁷ ima propisanu praksu da se za svaki spor izvrši analiza prakse rada s ciljem utvrđivanja uzroka spora, slabosti sistema i eventualnih odgovornosti i o istom sačini zabilješka. Reviziji

je prezentovano nekoliko zabilješki i informacija u kojima su identifikovane slabosti koje se tiču neblagovremenog i različitog postupanja u upravnim postupcima organizacionih jedinica UIO koje su dovele do pokretanja parničnog postupka.²⁸ Također, UIO je internim procedurama propisao obavezu kontinuiranog praćenja i sačinjavanja sveobuhvatnih inicijativa za unapređenje praksi rada, kao i delegiranja spornih pitanja.²⁹ U UIO su nam prezentovali par inicijativa za unapređenje praksi rada s ciljem izbjegavanja spornih situacija.³⁰

²⁷ UIO je članom 4. internih procedura definisao obavezu da organizaciona jedinica koja dostavlja izjašnjenje zakonskom zastupniku u svakoj fazi postupka vrši analizu prakse rada organizacione jedinice iz čije nadležnosti je spor proistekao u cilju utvrđivanja uzroka spora, slabosti sistema i eventualnih odgovornosti.

²⁸ Informacija: 01/4-3-08-2-2309/22 od 25.10.2022., Službene zabilješke: 01/4-3-INT-13/23 od 3.4.2023., 01/4-3-INT-25/23 od 6.7.2023., 01/4-3-INT-41/23 od 24.10.2023., 01/4-3-INT-42/23 od 24.10.2023., 01/4-3-INT-28/24 od 18.4.2024.

²⁹ Informacije od 20.10.2020., 18.08.2021., 25.10.2022. Inicijative za unapređenje praksi rada od 28.12.2022., 19.04.2023., 24.10.2023., 20.07.2023.

³⁰ decembar 2022. - potreba blagovremenog postupanja, zakonito postupanje; 19.04.2023. - različit razrez u prvom i drugom stepenu, nedostavljanje izjašnjenja na tužbu, bavljenje procesnim prigovorima; 24.10.2023. - propuštanje rokova za odgovore, iniciranja postupka naknadne naplate, i donošenja rješenja i zastarjelost rokova; 24.10.2023. - rješavanje žalbi u rokovima preko 2 godine

MO je propisao izradu analiza najmanje jednom godišnje. Analizama³¹ su identifikovani određeni uzroci tužbi i problema, potencijali sporovi i predložene određene mjere za unapređenje.³² U dijelu 3.2.2 Izveštaja će biti više riječi o preduzetim mjerama i aktivnostima institucija na osnovu provedenih analiza.

Institucije iz uzorka koje nemaju praksu analiza sporova³³, kao razloge za neprovođenje analiza navode nepostojanja obaveze, nesvrishodnosti jer postoji sudska praksa, iste vrste sporova i poznati uzroci na koje se ne može uticati³⁴ kao i nedostatak resursa.

Većina institucija iz uzorka ni za potrebe planiranja budžeta ne provodi analize svojih sudskih sporova.

Iako je instrukcijom MFT-a predviđeno da se uz zahtjeve za budžet dostavljaju pregledi potencijalnih izdataka za sudske sporove sa procjenom iznosa na bazi podnesenih tužbi i procjenom rizika za iste, institucije imaju različitu praksu.

Najbolja praksa je kod MO koji daje detaljna obrazloženja po svim vrstama sudskih sporova. Sud daje samo iznos tužbenog zahtjeva i rizik, a TBiH i MP ne dostavljaju ništa. Prema navodima TBiH nema obaveza plaćanja po sudskim presudama, niti su planirali sredstva za te namjene, te nisu radili obrazloženja niti projektovali iznos obaveza po osnovu sudskih sporova ni za jednu budžetsku godinu do sada, a u MP-u bez naročitog obrazloženja navode da nisu planirali sredstva za ove namjene.

Ni za jedan od analiziranih 30 izgubljenih predmeta institucija iz uzorka nije utvrđeno da su institucije pokretale pitanje utvrđivanja odgovornosti za nastale sudske sporove.

Nepokretanje postupka utvrđivanja odgovornosti u nekim od institucija iz uzorka obrazloženo je na način da su uzroci pokretanja sudskih sporova systemske prirode.³⁵

Većina institucija iz uzorka nije uspostavila sveobuhvatne i ažurne evidencije sudskih sporova. Slabosti evidencija umanjuju analitičke mogućnosti za analizu sporova, otkrivanje i otklanjanje uzroka spora.

Kod četiri institucije iz uzorka³⁶ utvrđene su slabosti evidencija koje se ogledaju u nepostojanju podataka o svim sporovima i završenim i nezavršenim, neobjedinjenost evidencija, fazama

³¹ Analize sporova protiv MO za period 2018 – 2024.

³² Uzroci: Primjena nižih koeficijenata, neosiguravanje zaposlenih, isplata za obavljanje poslova drugog radnog mjesta, neusklađenost pravilnika o organizaciji i sistematizaciji, itd. Prijedlozi mjera: primjena povoljnijih koeficijenata, donošenje internog akta o nagradama za obavljanje poslova drugog radnog mjesta, izmjena pravilnika o ocjeni zdravstvene sposobnosti, blagovremeno popunjavanje radnih mjesta itd.

³³ Sud, TBiH, MP, MO

³⁴ Sud i TBiH: odluke Ustavnog suda, Zakon o plaćama u pravosudnim institucijama; MP: zakonsko pravo na naknadu štete zbog neosnovanog boravka u pritvoru i nepostojanje kriterija kao ni pravilnika o mirnom rješavanju spora; MO: koeficijenti - zakon MO, Sud i TBiH

³⁵ slabosti propisa – MP – nepostojanje pravilnika o mirnom rješavanju spora i izmjene Zakona o Pravobranilaštvu, presude Ustavnog suda – plaće pravosudnog osoblja, Zakon o odbrani – činovanje itd.

³⁶ Sud, TBiH, GP i MP

postupka, odlukama u toku postupka, iznosima glavnog duga, troškovima postupka po pravosnažnim presudama itd. Više o slabostima evidencija po institucijama iz uzorka u Prilogu 6.

Izostanak sveobuhvatnih evidencija negativno se odražava na mogućnosti analiza i planiranja.

Primjeri dobre prakse u uspostavljenim evidencijama su UIO i MO. Kod njih je obaveza vođenja evidencija propisana kroz interne procedure, a propisano je i šta od elemenata

evidencije trebaju sadržavati.³⁷ Njihove evidencije sporova se vode po različitim kategorijama sa mogućnostima filtriranja podataka što im omogućava da imaju bolji uvid u stanje u oblasti i praćenja trendova. Ovo im daje mogućnost da bolje analiziraju sporove i predlažu mjere za prevenciju novih sporova. Također, utvrđena je dobra saradnja i dobra praksa provjere statusa predmeta između UIO i Pravobranilaštva³⁸. U Prilogu 5 su detalji o evidencijama MO i UIO.

Značaj vođenja adekvatnih evidencija, osim već pomenutih prednosti, ogleda se i u činjenici da se mogu realnije procijeniti i planirati izdaci za sudske sporove.

3.1.2. Analize sudskih sporova Pravobranilaštva i MFT-a

Iako Pravobranilaštvo kroz svoje godišnje izvještaje o radu analizira najčešće uzroke izgubljenih sporova, nedostaju podaci analize uzroka za nastanak izvršnih postupaka kao i podaci i analize stvarno realizovanih izdataka za sudske sporove.

Pravobranilaštvo kroz svoje izvještaje o radu daje analize pojedinih najčešćih razloga za izgubljene sporove i navodi potrebne mjere kojima bi se izbjegle buduće tužbe po tim osnovama. U izvještajima Pravobranilaštva za posljednjih pet godina³⁹ navode se uzroci najvećeg broja izgubljenih parničnih predmeta:

- predmeti pravosudnog osoblja institucija BiH – pravo na naknadu za ishranu u toku rada, prijevoz na posao i sa posla, odvojen život i smještaj;
- predmeti pripadnika Oružanih snaga BiH – razlika plaće u slučaju obavljanja poslova čina nižeg od ličnog čina;
- predmeti neosnovanog lišenja slobode – naknada štete za boravak u pritvoru.

Detalji o uzrocima sporova i prijedlozima za unapređenje dati su u Prilogu 7.

Iako se u izvještajima navode podaci o broju izvršnih postupaka i njihovoj vrijednosti nedostaju analize uzroka izvršnih postupaka. Izvještaji na ovaj način ne otkrivaju razloge nastanka izvršnih

³⁷ UIO: Interne procedure za provođenje aktivnosti u vezi sa parničnim postupcima, akt: 01-02-2-610-14/23 od 28.03.2023. godine, Nalozi za postupanje broj: 01-02-2-1159-1/19 od 28.05.2019. godine, 01-02-2-2318/21 od 29.10.2021. godine, 01-02-2-1104/23 od 12.04.2023. godine, akt broj: 01-02-2-1104-11/23 od 07.07.2023. godine, MO: Procedure o načinu i rokovima za postupanje prilikom pripremanja odgovora na tužbe i izjašnjenja u upravnim sporovima i parničnim postupcima, akt: 13-02-3-1922-1/19 od 11.07.2019. godine

³⁸ UIO periodično dostavlja Pravobranilaštvu evidenciju na usaglašavanje i potvrđivanje kako bi se predmeti i njihov status ažurirao odnosno kako bi se imala relevantna informacija da li je postupak okončan ili još u toku.

³⁹ Izvještaji o radu Pravobranilaštva 2019 – 2023. godina

postupaka, odnosno nisu jasno utvrđene odgovornosti za kašnjenje u plaćanju po konačnim presudama. Više o plaćanjima po izvršnim postupcima može se pročitati u poglavlju 3.1.3. ovog izvještaja.

Prezentacija podataka o vrijednostima izgubljenih parničnih sporova sadrži vrijednosti tužbenih zahtjeva, a ne stvarne konačne iznose utvrđene konačnom presudom i plaćene. Također,

Izvještaji Pravobranilaštva ne sadrže podatke o stvarno realizovanim izdacima za sudske sporove.

nedostaju i podaci o ostvarenim izdacima po osnovu kamata kao i troškovima postupka jer sve to čini izdatke za sudske sporove. Stoga, u slučajevima da je BiH izgubila neki spor i obavezana je isplatiti neki iznos, taj iznos će sadržavati glavni dug, kamatu i troškove

postupka i to će se u svakom slučaju razlikovati od tužbenog zahtjeva. Uporedni pregled vrijednostima tužbenih zahtjeva izgubljenih sudskih sporova iz izvještaja Pravobranilaštva i iznosa koji su plaćeni po pravosnažnim sudskim presudama po godinama se može naći u Prilogu 8.

Kako izvještaji ne sadrže informacije o stvarnim izdacima za sudske sporove teško je na osnovu tužbenih vrijednosti procijeniti značaj i posljedice izgubljenih sudskih sporova.

Dijelovi izvještaja Pravobranilaštva koji govore o vansudskim nagodbama ne pružaju jasnu informaciju da Pravobranilaštvo nije zaključilo nijednu nagodbu. Podaci prezentovani u izvještaju predstavljaju broj primljenih prijedloga nagodbi i broj odgovora Pravobranilaštva na predložene nagodbe. Prema navodima iz Pravobranilaštva, nijednu nagodbu nisu prihvatili jer nije donesen pravilnik o mirnom rješavanju sporova o čemu će više riječi biti u poglavlju 3.2.

Prema navodima sagovornika iz Pravobranilaštva, nisu radili analize vlastitih praksi rada i postupanja.

Evidencije Pravobranilaštva nisu sveobuhvatne i ne omogućavaju generisanje izvještaja o stanju i detaljima postupaka, te su na taj način ograničene mogućnosti praćenja i analize rada na parničnim predmetima.

Pravobranilaštvo vodi evidenciju o svim zaprimljenim predmetima. Evidencije sadrže podatke o datumu prijema tužbe, tuženom, tuženoj i tužbenom zahtjevu. Kod evidentiranja zaprimljenih predmeta kao tužena institucija evidentira se ona koja je u tužbi i naznačena kao tužena. Ako se u tužbi navodi više institucija, Pravobranilaštvo evidentira kao tuženu prvu instituciju. Ako se u tužbi navodi samo BiH, nekada se kao tuženi navodi BiH, a nekada se iz sadržaja tužbi utvrdi nadležnost i gdje je spor nastao pa se ta institucija evidentira kao tužena. Primjedbe na način određivanja tužene institucije iskazao je MP kroz dopis prema Pravobranilaštvu i Sudu jer se ne smatraju tuženom institucijom u slučajevima naknade štete za neosnovan pritvor po Zakonu o krivičnom postupku gdje je jasno definisano da je tužena BiH.

Također, ove evidencije ne predviđaju ni podatke o datumu završetka sporova bilo konačnom presudom ili izvršnim postupkom ili plaćanjem iz kojih bi se moglo utvrditi koliko traju sporovi.

Iako od oktobra 2022. godine⁴⁰ Pravobranilaštvo ima direktan uvid u izvršena plaćanja po presudama i dalje iste ne navodi u svojim evidencijama.

Prema navodima iz Pravobranilaštva u toku je rad na unapređenju informacionog sistema koji će omogućiti generisanje pojedinačnih izvještaja po vrstama predmeta.⁴¹

Zbog slabosti uspostavljenih evidencija MFT-a, efikasnost nadzora plaćanja po presudama i analitičke mogućnosti MFT-a su ograničene. Uspostavljene evidencije o zaprimljenim i realizovanim nalogima za plaćanje po presudama ne pružaju mogućnosti generisanja izvještaja po institucijama ili presudama.

Interne evidencije zaprimljenih presuda po osnovu kojih su izvršena plaćanja nisu sveobuhvatne i ne osiguravaju jednostavno generisanje podataka iz kojih bi se mogao utvrditi period koji je bio potreban za isplatu, kašnjenja, plaćeni iznosi po vrstama troška i po tuženim institucijama. Ove

Evidencije MFT-a ne omogućavaju generisanje izvještaja o izdacima za sudske sporove po tuženim institucijama.

evidencije nisu propisane, već su ih zaposleni, koji su vodili ili vode, sami uspostavili za potrebe lakšeg praćenja.

U MFT-u se kroz glavnu knjigu vode podaci o isplatama na jednom kontu sa subanalitikom vrste troška (glavni dug, kamata, troškovi

parničnog postupka, troškovi izvršnog postupka). Zbog ograničenih mogućnosti glavne knjige nije moguće unijeti određene podatke iz kojih bi se moglo vidjeti koja institucija je bila tužena. Isplate se vode po broju presude ili onom kome se sredstva uplaćuju, a to su u velikom broju slučajeva advokati pa se na taj način nikako ne mogu povezati presude po imenima tužilaca ili tužene institucije sa plaćanjima.

Utvrđeno je da je 2020. godine provedena interna revizija u MFT-u na temu „Ocjena kontrola realizacije sudskih odluka“⁴² kojom su prepoznate određene slabosti u procesu prijema presuda i plaćanja po presudama. Date su i preporuke za unapređenje procesa kroz formalizovanje i automatizaciju uloga i odgovornosti između Pravobranilaštva i MFT-a i unapređenje upravljačke odgovornosti rukovodilaca institucija u vezi s izgubljenim sudskim sporovima. Reviziji je predloženo da su na osnovu datih preporuka Pravobranilaštvo i MFT 2022. godine⁴³ uspostavili modul za razmjenu podataka, koji je prema navodima sagovornika iz Pravobranilaštva i MFT-a ubrzao i unaprijedio razmjenu.

Međutim, utvrđeno je da uspostavljeni modul ne pruža mogućnosti generisanja izvještaja koji bi pružili podatke o broju unesenih i plaćenih presuda. Izvještaji koji se mogu generisati iz ovog modula su pregled presuda po broju ili prema zadatom datumu/periodu kao i izvještaj o obračunu svih plaćanja po pojedinačnoj presudi. Detaljniji podaci o sadržaju programa/modula dati su u

⁴⁰ Detaljnije u Opisu procesa.

⁴¹ Zabilješke sa sastanka i izvještaji o radu Pravobranilaštva.

⁴² Broj: 12-16-7-5233-3/20, septembar 2020. godine.

⁴³ Više u Opisu procesa.

Prilogu 10. Pravobranilaštvo je krajem 2022. godine⁴⁴ zatražilo od MFT-a unapređenje ovog modula s ciljem kreiranja izvještaja po svim parametrima koji se unose i osiguranje sredstava za isto. Do kraja provođenja studije nismo se uvjerali da su ove aktivnosti okončane.

3.2. Mjere i aktivnosti na sprečavanju sudskih sporova i umanjeњу izdataka za pokrenute sudske sporove

U ovom poglavlju prezentovani su nalazi koji se tiču mjera koje su preduzimale nadležne institucije s ciljem otklanjanja uzroka spora, unapređenja procesa i umanjenja izdataka. Osim ovog analizirane se prakse i aktivnosti Pravobranilaštva, tuženih institucija i MFT-a koje mogu uticati na sprečavanje gubitka sudskih sporova ili umanjeње izdataka za već pokrenute sporove.

3.2.1. Aktivnosti nadležnih institucija na sprečavanju sudskih sporova i umanjeњу izdataka za pokrenute sudske sporove

Nadležne institucije kasne u pripremi i donošenju propisa kojima se otklanjaju uzroci određenih sudskih sporova.

Iako je Pravobranilaštvo redovno godišnje izvještavalo Parlamentarnu skupštinu i Vijeće ministara o stanju, problemima i potrebnim mjerama za otklanjanje uzroka velikog broja sporova, izostale su blagovremene mjere nadležnih institucija. Detalji o uzrocima sporova i prijedlozima za unapređenje dati su u Prilogu 7.

Donošenjem izmjena Zakona o plaćama i naknadama pravosudnog i stručnog osoblja 2020. godine otklonjeni su uzroci velikog broja izgubljenih sudskih sporova pravosudnih institucija BiH po pitanju toplog obroka, prijevoza, odvojenog života i smještaja za sudije, tužioce i određene kategorije stručnog osoblja.⁴⁵ Naime, iako je Vijeće ministara Prijedlog izmjena Zakona uputilo u Parlamentarnu skupštinu još 2014. godine⁴⁶ iste su usvojene u Parlamentarnoj skupštini tek 2020. godine⁴⁷.

Kašnjenja u pripremi i donošenju propisa dovode do novih sporova i dodatnih izdataka.

Skoro godinu dana traju aktivnosti pripreme i donošenja potrebnih izmjena Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH⁴⁸ po pitanju naknada na ime dežurstva/pripravnosti i prava na troškove

smještaja i naknadu za odvojeni život za stručno osoblje u pravosudnim institucijama BiH. Rok za donošenje istih bio je šest mjeseci. Istim bi se otklonili uzroci određenog broja sudskih sporova.

⁴⁴ Akt: 01-29-1-PBiH-434/21 od 01.12.2022. godine

⁴⁵ Odluke Ustavnog suda od 30.01.2013. i 28.03.2014. u Prilogu 11.

⁴⁶ Dopis VM o dostavi Prijedloga izmjena Zakona PS od 18.07.2014. godine

⁴⁷ 12. sjednica Predstavničkog doma od 15.09.2020. godine i 13. sjednica Doma naroda od 24.11.2020. godine, Službeni glasnik BiH 77/20.

⁴⁸ Odluke Ustavnog suda od 19.01.2023. i 23.03.2023. i Hronologija aktivnosti u Prilogu 12.

Preko četiri godine traju aktivnosti⁴⁹ kojima bi se uredio postupak rješavanja po pitanju zahtjeva za naknadu štete zbog neosnovanog boravka u pritvoru i smanjio broj sudskih sporova po ovom pitanju. Zbog prethodnog MP nije prihvatio nijedan zahtjev.⁵⁰ Prema podacima Pravobranilaštva⁵¹ za period 2019 – 2023. godina bilo je 107 tužbi po ovom osnovu i svaka je riješena u korist tužioca. Posljedica prethodnog je oko 50 hiljada KM dodatnih troškova na teret budžeta BiH.⁵²

Reviziji nisu prezentovani podaci o aktivnostima na izmjenama Zakona o Oružanim snagama BiH kojima bi se spriječili novi sporovi za isplatu razlike plaća između ličnog i formacijskog čina, ali je MO preduzimao određene aktivnosti o čemu će biti riječi u narednom poglavlju.

Broj izgubljenih sporova po ovim osnovama za posljednjih pet godina dat je u narednoj tabeli.

Tabela 5: Broj izgubljenih sporova po različitim osnovama po godinama

VRSTA SPORA	2019	2020	2021	2022	2023
Predmeti pravosudnog osoblja institucija BiH	40	31	74	21	7
Predmeti pripadnika Oružanih snaga BiH	60	27	104	92	62
Predmeti neosnovanog lišenja slobode	30	35	16	12	15

Izvor: Ured za reviziju na osnovu podataka Pravobranilaštva

Iz prethodne tabele je vidljivo da je donošenjem izmjena Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH 2020. godine broj predmeta pravosudnog osoblja znatno smanjen.

Nadležne institucije kasne u pripremi i donošenju propisa kojima se unapređuje proces mirnog rješavanja spora.

Dopunama Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH iz 2016. godine, predviđeno je mirno rješavanje spora⁵³ i donošenje pravilnika o kriterijima i postupku mirnog rješavanja sporova i zaključivanje nagodbi prije podnošenja tužbe sudu. Uporedo sa ovim Dopunama, Parlamentarnoj skupštini su dostavljene i Izmjene zakona o Pravobranilaštvu kojim bi se mirno rješavanje spora dodijelilo u nadležnost Pravobranilaštvu kao i predlaganje Vijeću ministara pravilnika o kriterijima

Sedam godina traju aktivnosti pripreme pravilnika o mirnom rješavanju sporova i zaključivanju nagodbe prije podnošenja tužbe sudu.

i postupku mirnog rješavanja sporova i zaključivanje nagodbi prije podnošenja tužbe sudu.⁵⁴

Međutim, navedene Izmjene zakona o Pravobranilaštvu nisu usvojene u Parlamentarnoj skupštini⁵⁵. Shodno tome nije

⁴⁹ Detaljnije o aktivnostima u Prilogu 13.

⁵⁰ Detalji o broju zahtjeva i odlukama MP po osnovu ovih zahtjeva nalaze se u Prilogu 14.

⁵¹ Izvještaji o radu Pravobranilaštva za 2019, 2020, 2021, 2022. i 2023. godinu.

⁵² Minimalni troškovi: sastav tužbe 240 KM i izlazak na jedno ročište 240 KM.

⁵³ Član 20a. stav (1) „Osoba koja namjerava Sudu BiH podnijeti tužbu protiv BiH može se prije podnošenja tužbe obratiti zahtjevom za mirno rješavanje spora Pravobranilaštvu BiH“.

⁵⁴ Dopis GS Vijeća ministara o dostavi Prijedloga izmjena Zakona Parlamentarnoj skupštini od 01.08.2016. godine

⁵⁵ 37. sjednici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH od 09.11.2016. godine

bilo ni daljih aktivnosti na pripremi i donošenju pravilnika o kriterijima i postupku mirnog rješavanja sporova i zaključivanje nagodbi prije podnošenja tužbe sudu.

Iako je MP 2022. godine pripremio i uputio Vijeću ministara novi Zakon o Pravobranilaštvu⁵⁶, isti je povučen iz procedure na zahtjev predlagača.⁵⁷ O razlozima povlačenja nismo uspjeli dobiti informacije iz MP-a.

Istim je predviđeno donošenje pravilnika o kriterijima u postupku mirnog rješavanja sporova kojima će se urediti pravila za mirno rješavanje sporova i zaključivanje nagodbi prije podnošenja tužbe sudu. Prema navodima MP-a nisu preduzimali nikakve aktivnosti na donošenju ovog pravilnika jer prethodno treba izmijeniti zakon o Pravobranilaštvu.

Strategijom za reformu sektora pravde u BiH 2014 – 2018. planirane su određene aktivnosti koje se tiču unapređenja i promovisanja mirnog načina rješavanja sporova. Jedna od aktivnosti je bila i izrada Strategije za mirno rješavanje sporova, koja nikada nije usvojena. Iz prikupljenih informacija ključni kamen spoticanja su bile predložene izmjene zakona koje predviđaju da osoba prije podnošenja tužbe obavezno pristupa sesiji medijacije. MP, Vlada FBiH i Brčko distrikt BiH smatraju da ovaj elemenat obaveznosti može uticati na ugrožavanje pristupa pravdi, usložnjavanje postupka, dužinu trajanja i cijenu postupka. Međutim, prema sagovornicima iz Suda, jedna takva obaveznost je propisana Zakonom o krivičnom postupku gdje je stranka upućena na obavezno dostavljanje zahtjeva za naknadu štete po osnovu neosnovanog boravka u pritvoru prema MP-u prije podnošenja tužbe sudu. Sagovornici u VSTV-u su naveli da je u Italiji mirno rješavanje sporova dalo dobre rezultate, a u MP-u su stava da treba sagledati sve prednosti i nedostatke ovog načina rješavanja u trenutnom kontekstu te potom donijeti odluku da li isto treba biti obavezno ili dobrovoljno.

Sačinjen je i novi prijedlog Strateškog okvira za reformu sektora pravde u BiH za period od 2023. do 2027. godine i u istom je planirano usvajanje Strategije za mirno rješavanje sporova. Prema prezentovanim informacijama i dalje su u toku aktivnosti na usaglašavanju iste.

U VSTV-u preduzimaju aktivnosti na promociji mirnog rješavanja sporova. Jedna od aktivnosti su i sedmice sudskih nagodbi.⁵⁸

Zemlje u okruženju su na različite načine uredile mirno rješavanje sporova, a detaljniji podaci o istim dati su u Prilogu 15.

Iako nije sistemsko rješenje, revizija je utvrdila da je 2018. godine za potrebe mirnog rješavanja sporova putem vansudskih nagodbi samo za sporove koji se tiču isplata naknada troškova prijevoza, toplog obroka, odvojenog života i troškova smještaja sudijama, tužiocima i određenim

⁵⁶ Pripremljeni Zakon o Pravobranilaštvu iz 2022. godini dostavljen GS Vijeća ministara aktom broj: 06-07-25-1458/21 od 27.9.2022. godine na razmatranje i utvrđivanje prijedloga.

⁵⁷ E-mail od 18.04.2024. godine.

⁵⁸ Od 20. do 31. maja 2024. godine u svim prvostepenim i drugostepenim sudovima u BiH će biti održane sedmice sudske nagodbe tokom kojih stranke na brži i ekonomičniji način mogu riješiti svoje sporove. Sudovi će u ovom periodu zakazivati ročišta u što većem broju predmeta u kojima postoji mogućnost sklapanja sudske nagodbe kako bi stranke podstakli na rješavanje predmeta na ovaj način.

kategorijama stručnog osoblja zaposlenim u pravosudnim institucijama na nivou BiH doneseno posebno uputstvo o postupanju. Naime, na zahtjev Pravobranilaštva i MFT-a i po osnovu zaključka Vijeća ministara⁵⁹, za ove potrebe sačinjen je Prijedlog o načinu postupanja na realizaciji zaključaka Vijeća ministara. Po osnovu istog sklapane su nagodbe u Sudu, VSTV-u, ali ne i TBiH jer po navodima iz TBiH zaposleni nisu bili zainteresovani za to. Detaljnije o sklopljenim vanskudskim nagodbama u Sudu u narednom poglavlju.

Također, utvrđeno je da je MFT 2019. godine⁶⁰ uputio dopis prema MO kojim im predlaže da bi u saradnji sa Pravobranilaštvom, za sporove u vezi s raspoređivanjem na formacijsko mjesto nižeg čina dužeg od dvije godine, trebali sklapati sudske i vanskudske nagodbe, s ciljem smanjenja troškova. Reviziji nisu predloženi dokazi o daljim aktivnostima MO po ovom pitanju.

3.2.2. Mjere i aktivnosti institucija iz uzorka na sprečavanju sudskih sporova i umanjenju izdataka za sudske sporove

Samo dvije institucije iz uzorka (UIO i MO) su na osnovu analiza preduzimale mjere na unapređenju procesa i otklanjanju uzroka spora.

S obzirom na to da samo UIO i MO imaju propisanu i uspostavljenu praksu dodatnog analiziranja sudskih sporova, iste su kroz analize predlagale i preduzimale određene mjere na unapređenju.

U UIO su nam prezentovali preduzete aktivnosti na unapređenju, kao što su informacije i upozorenja, preispitivanje i kontrola itd.⁶¹

U MO su na osnovu godišnjih analiza identifikovani određeni uzroci tužbi i predložene mjere za unapređenje.⁶² Neke od preduzetih mjera su: zabrane postavljenja i upozorenja,⁶³ doneseni propisi⁶⁴ itd.

⁵⁹ Zaključak 131. sjednice Vijeća ministara BiH od 30.01.2018. godine (vijeceministara.gov.ba)

„Na osnovu Informacije MFT-a o isplatama naknada troškova prijevoza, ishrane tokom rada (toplog obroka), odvojenog života i troškova smještaja sudijama, tužiocima i određenim kategorijama stručnog osoblja zaposlenim u pravosudnim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine po osnovu pravosnažnih sudskih presuda, Vijeće ministara je 2018. godine zadužilo Pravobranilaštvo, MFT i pravosudne institucije na nivou BiH (Sud, VSTV i TBiH) da definišu proceduru zaključenja vanskudske nagodbe i izmirenja obaveza po osnovu toplog obroka, prijevoza, odvojenog života i smještaja za sudije, tužioce i određene kategorije stručnog osoblja.“

⁶⁰ Preduzimanje aktivnosti u cilju smanjenja troškova koji se vode protiv MO, 08-02-2-1998-1/19 od 19.2.2019. godine

⁶¹ 20.10.2020. – upozoravaju na istekao rok za rješavanje; 18.8.2021. – različit razrez i odugovlačenje postupaka; pokrenut spor zbog propusta org. jedinice u unosu iznosa i roku plaćanja; 2.3.2022. – obaveza donositi blagovremeno odluke u upravnom postupku. Kontrolne aktivnosti 20.7.2023. – utvrđeni propusti u postupanju po jednom predmetu i preporuka da se u slučaju budućih propusta preduzmu mjere i radnje na utvrđivanju eventualne disciplinske odgovornosti.

⁶² Analize sporova protiv MO za 2018, 2020, 2021, 2022. i 2023. godinu

⁶³ Mjera zabrane postavljenja na formacijsko mjesto profesionalnih lica ukoliko ima neraspoređenih lica sa većim ličnim činom od formacijskog čina mjesta na koje su raspoređeni iz 2016. godine, a koja je još uvijek na snazi. Upozorenje ministra od 22. 06. 2023. o načinu angažovanja za obavljanje poslova drugog radnog mjesta (dat par primjera novih rješenja).

⁶⁴ U 2022. godini donesen je Pravilnik o radu državnih službenika i zaposlenika u MO i civilnih lica u OS i primjena člana 47. Pravilnika,

Iako revizija nije ispitivala efekte preduzetih mjera, u nastavku je data ilustracija primjera kako preduzimanje mjera može dovesti do smanjenja broja sporova i samim tim izdataka po osnovu istih.

Prema izvještajima i podacima MO, mjere koje je MO predložio i preduzeo s ciljem prevencije tužbi po osnovu obavljanja drugog radnog mjesta dovele su do smanjenja broja tužbi po ovom osnovu. U nastavku je dat pregled preduzetih mjera i kretanje podnesenih tužbi za profesionalna vojna lica i za državne službenike prije i poslije preduzetih mjera.

Tabela 6: Preduzete mjere i kretanje tužbi po osnovu obavljanja drugog radnog mjesta u MO

PREDUZETE MJERE	BROJ TUŽBI PO GODINAMA					
	2019	2020	2021	2022	2023	Maj 2024*
2022.- Pravilnik o radu državnih službenika i zaposlenika u MO i civilnih lica u OS	2	3	8	20	10	2
2023. - Instrukcija o postupku i načinu ostvarivanja prava profesionalnih vojnih lica na plaću i druga primanja po osnovu člana 64. stav 2. Zakona o službi u OS BiH						
2023. - Upozorenje ministra drugim organizacionim jedinicama o primjeni člana 47. Pravilnika o radu u MO i OS BiH						

Izvor: Analize i evidencije sudskih sporova MO za period 2019 – 2023.

*Ne ulazi u obim revizije

Iz prethodne tabele je vidljivo da je došlo do smanjenja broja tužbi po osnovu obavljanja drugog radnog mjesta.

Prema navodima ostalih institucija iz uzorka nisu preduzimale nikakve mjere jer su uzroci njihovih sporova u najvećem broju sistemske prirode o čemu je bilo riječi u prethodnom poglavlju.

Institucije iz uzorka koje nisu preduzimale nikakve mjere⁶⁵, kao razloge za nepreduzimanje mjera navode da one ne mogu promijeniti sporni propis, a nadležni su o tome informisani⁶⁶. Drugi razlog koji ističu je nedostatak kadrovskih kapaciteta koji bi se trebali baviti analizama i mjerama za unapređenje.

Kada je izvjesno da će ishod spora da bude na štetu BiH, najefikasniji i najjeftiniji način rješavanja spora je rješavanje mirnim putem (sudskom nagodbom, medijacijom, vansudskom nagodbom i dr.).

Prema navodima Pravobranilaštva i institucija iz uzorka, razlozi za rijetko pokretanje postupka mirnog rješavanja spora su nedostatak kompetencija, strah od preuzimanja odgovornost za mirno

U junu 2023. godine je donesena Instrukcija o načinu i postupku ostvarivanja prava profesionalnih vojnih lica na plaću i druga primanja, po osnovu člana 64. stav (2) Zakona o službi u Oružanim snagama BiH.

U aprilu 2024. godine ministar je dao Prijedlog za određivanje zastupnika dužnosti, smjernice za postupanje (određivanja jednog PVL za zastupnika na dva formacijska mjesta (FM), te zastupanje dužnosti na FM na drugoj lokaciji, odnosno mjestu službe).

⁶⁵ Sud, TBiH, MP, MO

⁶⁶ Sud i TBiH: odluke Ustavnog suda, Zakon o plaćama u pravosudnim institucijama; MP: zakonsko pravo na naknadu štete zbog neosnovanog boravka u pritvoru i nepostojanje kriterija kao ni pravilnika o mirnom rješavanju spora; MO: koeficijenti - zakon MO, Sud i TBiH.

rješavanje spora, nedostatak budžetskih sredstava, nepostojanje obaveze, nepostojanje propisa kojima se na sistemski način uređuje mirno rješavanje spora, itd.

Analizom 30 predmeta institucija iz uzorka evidentiran je samo jedan slučaj mirnog rješavanja spora i to sudskom nagodbom⁶⁷. Ovakvom sudskom nagodbom ostvarene se uštede kroz umanjenje troškova postupka.⁶⁸ Revizija je utvrdila da je još kod devet predmeta na neki način razmatrano ili predlagano mirno rješavanje spora, bilo sudskom⁶⁹ ili vansudskom nagodbom⁷⁰. Prijedloge za mirno rješavanje sporova su davali kako tužioci, tako i Pravobranilaštvo i tužena. Međutim, isti nisu realizovani.

Prema navodima iz Pravobranilaštva, u toku posljednjih pet godina imali su 47 zahtjeva za vansudskom nagodbom od strane tužioca⁷¹. Međutim, nijedan nije prihvaćen zbog nepostojanja pravilnika o mirnom rješavanju spora čije je donošenje propisano Zakonom o parničnom postupku.

Nezavisno od analiziranih predmeta iz uzorka, revizija je utvrdila da su određene institucije sklapale vansudske nagodbe (Sud i MO).

Prema dostavljenim podacima iz Suda za period 2018 – 2020. godina sklopljeno je 311 vansudskih nagodbi koje se tiču isplata naknada troškova prijevoza, toplog obroka, odvojenog života i troškova smještaja sudijama, tužiocima i određenim kategorijama stručnog osoblja zaposlenim u pravosudnim institucijama na nivou BiH. Sklapanje ovih vansudskih nagodbi izvršeno je na osnovu Uputstva iz 2018. godine o čemu je bilo riječi u prethodnom poglavlju.

Ovakvim postupanjima izbjegnuti su najmanje troškovi postupka⁷² pa su ostvarene uštede u iznosu od oko 150 hiljada KM. A kada se prethodnom dodaju i izbjegnuti troškovi kamate, koje nije bilo

Kada je izvjestan negativan ishod sudskih sporova, vansudskim nagodbama se mogu ostvariti uštede.

moгуće procijeniti, ovaj vid rješavanja spora ostvario je dodatne uštede u budžetu.

U toku studije TBiH je Pravobranilaštvo poslalo upit za mogućnost vansudskih nagodbi po Uputstvu iz 2018. godine kod novih vrsta

sporova pravosudnog osoblja po osnovu presuda Ustavnog suda iz 2023. godine (odvojen život i

⁶⁷ Tužena GP, predmet broj: S1 3 P 035120 20

⁶⁸ Tužilac se odrekao troškova za pristup na tri pripremna ročišta i jedno za glavnu raspravu.

⁶⁹ Tuženi: Sud - predmeti broj: S1 3 P 029203 18, S1 3 P 036341 20, S1 3 P 040484 22, S1 3 P 033834 20; MO - predmeti: S1 3 P 041367 22 i 65 0 PS 709944 23; UIO – predmet: S1 3 P 041869 21.

⁷⁰ Tuženi: MP – predmet: S1 3 P 034915 22; TBiH – predmet: S1 3 P 043085 22.

⁷¹ Izvještaji o radu Pravobranilaštva 2019 – 2023. godina

⁷² 240 KM za sastav tužbe i 240 KM za jedan pristup ročištu. Službene novine FBiH broj 22/04 od 24.04.2004 i 24 /04 od 08.05.2004. Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad advokata FBiH. Također, na bazi kalkulatora troškova postupka na web-stranice VSTV Glavni.portal.VSTV|Kalkulator.troškova.postupka.pravosudje.ba) utvrđeno je da su okvirni minimalni troškovi parničnog postupka (naknada štete i radni spor) oko 500 KM, a minimalni troškovi izvršnog postupka oko 300 KM.

smještaj za pravosudno osoblje i dežure). Pravobranilaštvo je odgovorilo da po starom Uputstvu to nije moguće, a dalje aktivnosti po tom osnovu nisu utvrđene.

U MO su vansudske nagodbe sklapane za predmete povrede na radu i saobraćajne štete. Za period 2019 – 2023. godina MO je sklopio 17 vansudskih nagodbi gdje je on štetnik i po ovom osnovu je isplaćeno oko 55 hiljada KM. Od toga je za sedam vansudskih nagodbi isplata bila ispod hiljadu KM. Reviziji nisu prezentovani dokazi da je sklapanje ovih nagodbi provedeno u saradnji sa Pravobranilaštvom.

3.2.3. Izvršenje sudskih presuda

Kašnjenja u plaćanjima po sudskim presudama dovela su do izvršnih postupaka i dodatnih izdataka iz budžeta BiH od oko 100 hiljada KM za posljednjih pet godina.

Konačnim i pravosnažnim presudama, u slučajevima u kojima su institucije BiH izgubile spor, određeni su rokovi za postupanja po istim tj. za plaćanje iznosa utvrđenih presudama. Ti rokovi su najčešće 15 ili 30 dana od dana prijema presude. Nakon prijema presude prema definisanim procedurama Pravobranilaštvo dostavlja presudu sa nalogom plaćanje MFT-u koji je nadležan za plaćanje. Neizvršavanje plaćanja u predviđenom roku, tužiocu daje pravo pokretanja izvršnog postupka prisilne naplate sa transakcionih računa institucija BiH i nosi dodatne troškove izvršnog postupka i kamate.

Revizijom je utvrđeno da je za posljednjih pet godina bilo preko 130 izvršnih postupaka⁷³ koji su prouzrokovali dodatne troškove oko 100 hiljada KM.

Kretanje izdataka za izvršne postupke u posljednjih pet godina prikazano je u narednoj tabeli.

Tabela 7: Izdaci za izvršne predmete u kojima je BiH izvršenik za period 2019 – 2023. godina

GODINA	IZDACI ZA IZVRŠNE POSTUPKE U KM
2019	20.280
2020	15.320
2021	30.642
2022	14.464
2023	15.284
UKUPNO	95.991

Izvor: Glavna knjiga

Revizija je s ciljem utvrđivanja uzroka izvršnih postupaka analizirala šest predmeta za period 2019 – 2023. godina.

⁷³ Izvještaji Pravobranilaštva 2019-2023 i Glavna knjiga MFT

Kod analiziranih izvršnih predmeta⁷⁴ utvrđeno je da kod jednog nije izdat nalog Pravobranilaštva prema MFT-u za plaćanje, kod dva nemamo dokaz o dostavi naloga za plaćanje MFT-u, a kod dva je Pravobranilaštvo o sporu saznalo tek po dobijanju izvršnog rješenja.

Izdaci za izvršne postupke posljedica su neblagovremenog postupanja Pravobranilaštva i MFT-a po konačnim i pravosnažnim presudama.

Utvrđena su kašnjenja u postupanju Pravobranilaštva, kojem je u određenim slučajevima nakon pribavljanja potrebnih podataka za plaćanje trebalo preko 10 dana da dostavi nalog za plaćanje MFT-u. U određenim

slučajevima MFT nije postupio po nalogu za plaćanje i preko 20 dana. Također, utvrđeno je i da tužioci u određenim slučajevima pokreću izvršne postupke i prije roka, ali to nije argument da institucije BiH ne izvrše presude u definisanim rokovima.

Prema navodima iz Pravobranilaštva, razlozi kašnjenja su pribavljanje podataka za uplatu, ulaganje revizije i čekanja ishoda iste, opterećenost poslom, nedostavljanje informacija iz institucija da postoje sporovi i dr.

Prema navodima iz MFT-a, razlozi kašnjenja su nekada nepotpuni podaci za uplatu, procedure odobrenja isplata, ali je proces unaprijeđen novim programom za razmjenu podataka iz 2022. godine.

Utvrđeno je da je 2020. godine provedena interna revizija u MFT-u na temu „Ocjena kontrola realizacije sudskih odluka“⁷⁵ kojom su prepoznate određene slabosti u procesu prijema presuda i plaćanja po presudama i da bi procesa trebalo unaprijediti kroz formalizovanje i automatizaciju uloga i odgovornosti između Pravobranilaštva i MFT-a.

U oktobru 2022. godine MFT i Pravobranilaštvo su sklopili sporazum kojim se utvrđuje saradnja između MFT-a i Pravobranilaštva kada je u pitanju razmjena podataka u cilju efikasnijeg planiranja, izvršenja i praćenja sudskih odluka na teret budžeta institucija BiH. Utvrđena je razmjena podataka kroz uspostavljeni modul u okviru ISFU-a.

Kao što je i navedeno u poglavlju 3.1. Pravobranilaštvo nije analiziralo uzroke nastanka izvršnih postupaka.

Reviziji nisu predloženi dokazi da su Pravobranilaštvo i MFT preduzimali aktivnosti kojima bi se utvrdila odgovornost za nastanak izvršnih postupaka.

3.2.4. Saradnja i prakse tuženih institucija i Pravobranilaštva koje mogu uticati na ishod i izdatke za sudske sporove

⁷⁴ Prilog 16. – Analizirani izvršni predmeti

⁷⁵ Broj: 12-16-7-5233-3/20, septembar 2020. godine.

Postoje određene slabosti u praksama i saradnji tuženih institucija i Pravobranilaštva koje mogu uticati na ishod i izdatke za sudske sporove.

Kašnjenje Pravobranilaštva u dostavi tužbe na izjašnjenje i kraći rokovi za izjašnjenje na tužbu skraćuju vrijeme koje institucije imaju za sačinjavanje izjašnjenja na tužbu.

Iako, prema navodima Pravobranilaštva, nastoje da tužbu odmah po prijemu prosljede tuženoj instituciji na izjašnjenje, revizijom je utvrđeno da je tužba u određenim slučajevima dostavljana i nakon proteka više od 10 dana. Detalji o vremenu i rokovima postupanja kod 30 analiziranih predmeta dati su u Prilogu 17.

Slaba saradnja Pravobranilaštva i tuženih institucija može se negativno odraziti na ishod sudskih sporova i pripadajuće izdatke.

Rokovi, koje Pravobranilaštvo daje tuženim institucijama za izjašnjenje, variraju. Prema navodima sagovornika iz Pravobranilaštva rok se procjenjuje na osnovu vrijednosti, vrste i kompleksnosti spora. Revizija je utvrdila da se ovi rokovi kreću od pet do 23 dana. Nije bilo

moгуće utvrditi da li su ovi rokovi odgovarajući. Primjera radi, MP je u prosjeku dobijao najveće rokove za dostavu izjašnjenja iako su predmeti koji se vode protiv MP-a uglavnom unaprijed poznati sa veoma predvidivim ishodom na štetu BiH i izjašnjenja MP-a su uglavnom unificirana, u kojima navode da ne raspolažu nikakvim dodatnim dokazima. S druge strane, institucije kao što su GP i MO su u prosjeku dobijale kraće rokove iako su pojedini predmeti sa velikim tužbenim zahtjevima. Detalji u Prilogu 17.

Kašnjenja tuženih institucija u dostavi izjašnjenja na tužbu Pravobranilaštvu kao i slabosti kvaliteta pripremljenih izjašnjenja mogu da utiču na kašnjenja i kvalitet pripreme odgovora na tužbu.

Analizom predmeta iz uzorka je utvrđeno da tužene institucije u 30% slučajeva nisu dostavljale izjašnjenja sa dokazima na tužbu u roku koje je Pravobranilaštvo odredilo.⁷⁶ Od 30 analiziranih predmeta, institucije su kasnile sa dostavom izjašnjenja na tužbu kod osam predmeta⁷⁷, a kod jednog predmeta institucija se nije uopće izjasnila⁷⁸. Detalji o postupanjima su u Prilogu 17.

Također, analizom dokumentacije institucija iz uzorka i iz izjava sagovornika, kvalitet izjašnjenja se razlikuje između institucija. Prema navodima Pravobranilaštva u određenim predmetima dostavljaju su paušalna izjašnjenja bez konkretnih izjašnjenja na činjenice iz tužbe⁷⁹. Također,

⁷⁶ Član 17. Poslovnika o radu Pravobranilaštva – „Institucije su dužne dostaviti pismeno izjašnjenje sa činjeničnim navodima kojima raspolažu i priložima u vidu pisмениh dokaza za činjenične navode, a koje im zatraži Pravobranilaštvo radi pripreme sudskih ročišta i izjašnjenja pred drugim zakonskim tijelima u roku koji se zahtjevom ostavi.“

⁷⁷ TBiH - S1 3 P 043085 23, MP - S1 3 P 042843 23, MO - S1 3 P 028120 18, S1 3 P 041367 22, 65 0 PS 709944 23, GP - S1 3 P 033517 20, UIO - S1 3 P 034595 20, S1 3 P 041869 21

⁷⁸ MP – predmet_ S1 3 P 034915 22

⁷⁹ Zabilješke sa sastanaka, Akt Pravobranilaštva: Traži se postupanje 03-4-10-2-P-342/18 od 22.3.2023.

pojedine institucije BiH, kao što je UIO, su prepoznale slabosti u procesu izrade izjašnjenja unutar institucije⁸⁰ te su preduzimale određene aktivnosti kako bi unaprijedila praksu izrade izjašnjenja.

Pravobranilaštvo nije u svim slučajevima informisalo tuženu instituciju o donesenim sudskim odlukama.

Od analiziranih 30 predmeta, Pravobranilaštvo kod 13 predmeta nije dostavilo prvostepenu presudu tuženoj instituciji, a kod 15 drugostepenu presudu.

Izostanak ovih informacija dovodi do toga da tužena institucija ne zna za rezultat sudskog spora. U slučaju da je sudskom odlukom utvrđeno pogrešno postupanje tužene institucije, izostanak informacije o istom može dovesti do toga da tužena institucija nastavi sa svojom praksom postupanja, koja opet može dovesti do novog sudskog spora.

Revizija je utvrdila i određene primjere dobre prakse kada je u pitanju postupanje tuženih institucija u toku postupka, a što može da dovede do smanjenja izdataka za sudske sporove.

U određenim predmetima utvrđena je praksa tuženih institucija da za potrebe postupka sami sačine obračune troškova s ciljem izbjegavanja troškova vještačenja.⁸¹ Ovo direktno doprinosi smanjenju izdataka za sporove koji se u konačnici isplaćuju iz budžeta. Također, revizija je utvrdila primjere u kojima su same tužene predlagale mirno rješavanje spora s ciljem skraćivanja trajanja postupka i umanjenja izdataka za sudske sporove.⁸²

⁸⁰ Akt: 01/4-3-INT-42/23 od 24.10.2023., Akt: 01/4-3-16-17-615-7/22 od 1.3.2022., Akt: 01/4-3-16-17-615-8/22 od 2.3.2022., Akt: 01/4-3-16-17-468-55/21 od 19.4.2023.

⁸¹ Sud: SS1 3 P 033834 20, SS1 3 P 029203 18, MO: SS1 3 P 041367 22

⁸² Sud – predmeti broj: S1 3 P 029203 18, S1 3 P 036341 20, S1 3 P 040484 22, S1 3 P 033834 20; MO: S1 3 P 041367 22 i 65 0 PS 709944 23; UIO: S1 3 P 041869 21. MP: S1 3 P 034915 22; TBiH: S1 3 P 043085 22.

4. ZAKLJUČCI

Ured za reviziju je proveo reviziju učinka na temu „Izdaci za sudske sporove u institucijama BiH“. Nalazi revizije ukazuju na to da institucije BiH uglavnom nisu efikasne u preduzimanju aktivnosti s ciljem otklanjanja uzroka sudskih sporova i umanjenja izdataka za sudske sporove.

Institucije BiH ne provode uvijek analize sporova i ne vrše kritičke analize sistema i vlastitih praksi rada. Institucije BiH rijetko i sa zakašnjenjem preduzimaju mjere kojima bi se propusti otklonili, unaprijedilo postupanje i u konačnici otklonili uzroci koji dovode do sporova i izdataka iz budžeta.

Izdaci za sudske sporove ne bilježe trend smanjenja. Naprotiv, od 2020. godine je evidentirano povećanje izdataka za sudske sporove u institucijama BiH. Također, broj izgubljenih sudskih sporova je veći od broja sporova riješenih u korist BiH. Navedenim trendovima i pokazateljima je doprinio nedovoljan broj preduzetih mjera na sprečavanju nastanka sudskih sporova i umanjenju izdataka za sudske sporove od strane institucija BiH.

4.1. Analize izgubljenih i sudskih sporova koji su u toku

Iako je provođenje analiza sporova i praksi rada bilo jedna od ključnih preporuka revizije učinka iz 2014. godine ni danas potreba za analizama nije prepoznata u svim institucijama.

Kod većine tuženih institucija iz uzorka ne pridaje se dovoljno pažnje analizi pokrenutih sudskih sporova. Kod pokrenutih sudskih sporova angažman institucija je usmjeren na dostavu dokumentacije potrebne za provođenje sudskog postupka i pravdanje svog postupanja. Izostao je kritički osvrt na vlastita postupanja koja su možda i dovela do tog spora. Bez analize vlastitih postupanja nemoguće je utvrditi da li je uzrok spora u pogrešnom postupanju same institucije. I kod već izgubljenih sudskih sporova, institucije teško prihvataju činjenicu da pogrešno postupaju, da trebaju analizirati svoje postupanje, utvrđivati odgovornosti za isto i preduzeti mjere kojima bi se spriječilo novo pogrešno postupanje. Posljedica prethodnog je ponavljanje grešaka, novi sudski sporovi i dodatni izdaci.

Većina institucija iz uzorka nije uspostavila evidencije sudskih sporova sa detaljima koje bi im omogućile uvid u cjelokupno stanje i kretanje sudskih sporova. Posljedice se ogledaju u smanjenim analitičkim mogućnostima za analize i otkrivanje uzroka sporova.

Institucije koje su propisale obavezu provođenja analiza su i provodile ove analize, a isto je doprinijelo većem broju preduzetih korektivnih mjera na otklanjanju uzroka sudskih sporova.

Uspostavljene evidencije na nivou Pravobranilaštva i MFT-a o sudskim sporovima nisu sveobuhvatne. Ne postoji mogućnost generisanja podataka o sudskim sporovima po institucijama sa statusom spora i pripadajućim izdacima po osnovu istih. Prethodno ograničava provođenje analiza sudskih sporova i samim tim i izvještavanje o istim.

Iako izvještaji Pravobranilaštva sadrže analize najčešćih razloga izgubljenih sporova, nedostaju podaci o stvarnim izdacima za sudske sporove i uzrocima nastanka troškova izvršnih predmeta. Kako izvještaji ne sadrže ove informacije teško je procijeniti značaj i posljedice izgubljenih sudskih sporova po budžet institucija BiH.

4.2. Mjere i aktivnosti na sprečavanju sudskih sporova i umanjenju izdataka za pokrenute sudske sporove

Neefikasnost nadležnih institucija BiH u pripremi i donošenju propisa kojima bi se otklonili uzroci pokretanja određenih sudskih sporova direktno proizvodi nove sudske sporove sa istom pravnom osnovom. Ponovljeni sudski sporovi stvaraju nove izdatke iz budžeta.

Kašnjenja u donošenju propisa i preduzimanju mjera kojima bi se uredilo i unaprijedilo mirno rješavanje sporova smanjuje mogućnost bržeg rješavanja spora i umanjenje izdataka za iste. Djelimična i pojedinačna rješenja mirnog rješavanja sporova su dovela do umanjenja izdataka za sudske sporove, međutim, ista ne trebaju biti zamjena za sistemsko uređenje procesa mirnog rješavanja sporova.

Institucije iz uzorka su rijetko preduzimale mjere na unapređenju praksi rada s ciljem sprečavanja novih sporova po istom osnovu i smanjenja izdataka za sporove čije je ishod predvidiv. Jedan od razloga je nepostojanje analiza što bi omogućilo prepoznavanje pogrešnih postupanja i preduzimanje mjera na unapređenju.

Kašnjenja u korekcijama sistema i praksama rada, dovode do novih sporova, što dalje opterećuje kapacitete institucija, Pravobranilaštva kao i sudova.

Iako je saradnja između tuženih institucija i Pravobranilaštva na zadovoljavajućem nivou, postoji prostor za unapređenje. Prepoznavanje dobrih praksi u saradnji i primjena istih mogla bi da doprinese efikasnijem postupku, umanjenju izdataka i u konačnici pozitivnom ishodu spora.

Iako je unaprijeđena razmjena podataka za plaćanje po presudama i dalje su prisutna kašnjenja i dodatni izdaci iz budžeta po ovom osnovu što ukazuje na odsustvo odgovornosti institucija koje imaju bitnu ulogu u cijelom procesu upravljanja sudskim sporovima.

5. PREPORUKE

Provedena revizija je pokazala da institucije BiH nisu efikasne u preduzimanju aktivnosti s ciljem otklanjanja uzroka sudskih sporova i umanjenja izdataka za sudske sporove.

S ciljem otklanjanja uzroka sudskih sporova, a time i umanjenja izdataka za sudske sporove, Ured za reviziju je formulisao preporuke kojim bi se mogle unaprijediti prakse rada i umanjiti izdaci za sudske sporove.

Unapređenjem praksi rada u oblasti izdataka za sudske sporove povećava se javna odgovornost spram javnih sredstava i stvaraju pretpostavke za realizaciju Ciljeva održivog razvoja.

Preporuke su upućene Vijeću ministara BiH, Pravobranilaštvu, Ministarstvu finansija i trezora, Ministarstvu pravde, institucijama iz uzorka i Visokom sudskom i tužilačkom vijeću.

Preporuka Vijeću ministara BiH

- **Neophodno je blagovremeno predlagati i donositi propise i preduzimati mjere koje će doprinijeti smanjenju broja sudskih sporova i s tim u vezi pripadajućih izdataka.**

Na bazi analiza, izvještaja i prijedloga nadležnih institucija predlagati i donositi propise kojim se stvaraju pretpostavke za otklanjanje uzroka sudskih sporova kao i za unapređenje procesa upravljanja sudskim sporovima. Također, predlagati i donositi predviđene propise kojim se uređuje i unapređuje postupak mirnog rješavanja sporova.

Preporuke Pravobranilaštvu:

- **Unaprijediti uspostavljene evidencije, analize i izvještavanje o sudskim sporovima.**

S ciljem boljeg praćenja i analiza, evidencije se trebaju dopuniti podacima o stanju postupka, donesenim odlukama sudova, pravnim lijekovima, presuđenim i plaćenim iznosima po presudama, trajanju postupka i dr.

Analize i izvještaje se trebaju dopuniti podacima o presuđenim tj. stvarno isplaćenim izdacima za sudske sporove po svim vrstama troška. Analizirati izvršne postupke, uzroke i izdatke za iste. Unaprijediti analize i izvještavanje o vansudskim nagodbama s ciljem jasnijeg prezentovanja informacija o istim i prijedlozima za unapređenje istih.

- **Unaprijediti postojeće prakse rada i saradnju sa institucijama BiH.**

Analizirati vlastite prakse rada i saradnju sa tuženim institucijama s ciljem preduzimanja mjera kojima bi se unaprijedile prakse rada i, u konačnici, smanjili izdaci za sudske sporove. Ovdje prije svega mislimo na analizu vremena i rokova, poboljšanje saradnje kada je u pitanju mirno rješavanje sporova i bolju komunikaciju rezultata sudskog procesa.

Osigurati blagovremenu dostavu svih odluka, presuda, mišljenja i dr. tuženim institucijama na znanje ili izjašnjenje. Također, blagovremeno dostavljati naloge za plaćanje MFT-u.

Preporuka Ministarstvu finansija i trezora:

- **Unaprijediti evidencije isplata po sudskim presudama i prakse plaćanja u predviđenim rokovima.**

Unaprijediti evidenciju plaćanja po svim sudskim presudama s ciljem jednostavnijeg i sveobuhvatnijeg dobijanja podataka o isplatama kako po presudama, institucijama, vrstama troška i datumima. Blagovremeno vršiti plaćanja po nalogima Pravobranilaštva s ciljem izbjegavanja pokretanja izvršnih postupaka.

Preporuka Ministarstvu pravde:

- **Pripremiti i Vijeću ministara BiH blagovremeno dostaviti prijedloge propisa koji se tiču sudskih sporova.**

Ovdje se prije svega misli na Zakon o Pravobranilaštvu. Također, blagovremeno pripremati i dostaviti nadležnim institucijama i sve druge prijedloge propisa koji se tiču sudskih postupanja i sporova.

Preporuka institucijama iz uzorka:

- **Unaprijediti vlastite prakse u poslovanju kao i prakse postupanja u sudskim sporovima.**

Ovo podrazumijeva vođenje dužne pažnje u poslovanju, poštovanju propisa i principa dobrog upravljanja s ciljem sprečavanja nastanka sporova.

Prakse postupanja podrazumijevaju uspostavu sveobuhvatnih i ažurnih evidencija, kao i aktivnu saradnju sa Pravobranilaštvom u cilju dobijanja svih potrebnih podataka za vođenje evidencija.

Institucije trebaju provoditi analize svojih postupanja i uzroka sudskih sporova. Provedene analize trebale bi rezultovati korektivnim mjerama koje će u konačnici osigurati smanjenje broja tužbi i izdataka za sudske sporove. Institucije su dužne osigurati blagovremenu pripremu kvalitetnih izjašnjenja na tužbu.

Razmotriti mogućnost donošenja internih procedura u kojima će se definisati obaveze i odgovornosti za evidentiranje, praćenje, analizu, izvještavanje u vezi sa sudskim sporovima.

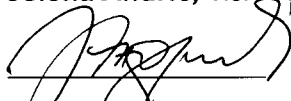
Preporuka Visokom sudskom i tužilačkom vijeću i Ministarstvu pravde:

- **Nastaviti aktivnosti unapređenja instituta mirnog rješavanja sporova.**

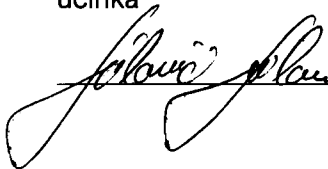
Kroz već započetu reformu pravosuđa nastaviti aktivnosti kojima bi se unaprijedio institut mirnog rješavanja sporova, stvorile pretpostavke i promovisao isti s ciljem bržeg i ekonomičnijeg rješavanja sporova.

Tim revizije učinka:

Jelena Andrić, viši revizor učinka

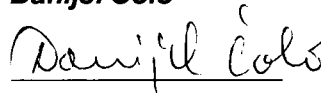

Milan Milović, samostalni revizor učinka

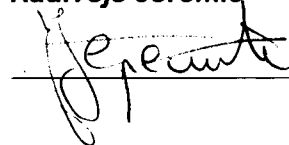
Rukovodilac Odjela revizije učinka

Danijel Čolo

Rukovodilac Odjela za kontrolu kvaliteta,
metodologiju i planiranje RU

Radivoje Jeremić

PRILOZI

Prilog 1 – Spisak institucija BiH sa brojem izgubljenih predmeta za tri vrste parničnih predmeta

Tabela 8: Spisak institucija BiH sa brojem izgubljenih predmeta za tri vrste parničnih predmeta (radni spor, naknada štete i dug) u kojima je BiH tužena za period 2019 – 2023. godine.

TUŽENA INSTITUCIJA BIH	BROJ IZGUBLJENIH SPOROVA
MO	431
TBiH	169
BiH	95
MP	29
SUD	28
UIO	20
GP	19
DKPT	17
SIPA	14
SPS	7
MVP	5
MFT	4
MCP	4
MS	4
MLJPI	4
VSTV	3
ALMS	3
CIK	3
INO	3
SZP	2
KV	2
AS	2
BHMAC	2
URŽ	2
IDDEEA	2
ADS	1
OSA	1
RAK	1
ARVOK	1
MVTEO	1
OMBD	1
PS	1
ZIKS	1
OŽPS	1
VM	1
DKRZ	1
UKUPNO	885

Izvor: Evidencije Pravobranilaštva

Prilog 2 – Pregled 30 analiziranih sudskih sporova

Tabela 9: Pregled analiziranih parničnih predmeta

RB	Broj presude	Tužena institucija	Vrsta spora	Uzrok spora	Vrijednost tužbenog zahtjeva u KM	Isplaćeni iznos u KM
1	S1 3 P 028404 18	TBiH	radni spor	Potraživanja po osnovu ishrane i prijevoza	18.407,65	26.196,49
2	S1 3 P 032671 20	TBiH	radni spor	Potraživanja po osnovu ishrane i prijevoza	57.600,00	78.103,30
3	S1 3 P 038499 21	TBiH	radni spor	Potraživanja po osnovu ishrane i prijevoza	32.245,00	35.704,10
4	S1 3 P 040050 22	TBiH	naknada štete	Neosnovano lišenje slobode	10.500,00	8.243,66
5	S1 3 P 043085 23	TBiH	naknada štete	Nemogućnost korištenja vozila	34.000,00	29.813,00
6	S1 3 P 028749 18	MP	naknada štete	Neosnovano lišenje slobode	57.900,00	64.137,76
7	S1 3 P 030364 19	MP	naknada štete	Neosnovano lišenje slobode	36.948,03	16.302,92
8	S1 3 P 032780 21	MP	naknada štete	Neosnovano lišenje slobode	65.000,00	18.394,09
9	S1 3 P 034915 22	MP	naknada štete	Neosnovano lišenje slobode	126.400,00	21.160,00
10	S1 3 P 042843 23	MP	naknada štete	Neosnovano lišenje slobode	35.380,00	24.913,40
11	S1 3 P 029203 18	SUD	radni spor	Potraživanja po osnovu ishrane i prijevoza	12.500,00	12.020,96
12	S1 3 P 033834 20	SUD	radni spor	Potraživanja po osnovu ishrane	341,86	1.004,82
13	S1 3 P 036341 20	SUD	radni spor	Potraživanja po osnovu ishrane i prijevoza	11.740,00	21.356,71
14	S1 3 P 040484 22	SUD	radni spor	Potraživanja po osnovu diskriminacije	7.665,00	12.996,97
15	S1 3 P 041600 21	SUD	naknada štete	Nemogućnost korištenja vozila	3.724,93	4.128,93
16	S1 3 P 028120 18	MO	dug	Isplata regresnog duga	54.629,13	69.556,07
17	S1 3 P 035545 20	MO	radni spor	Potraživanja po osnovu razlike plaće	14.415,00	17.852,40
18	S1 3 P 012941 20	MO	naknada štete	Neizvršenje ugovorene obaveze	350.014,58	324.922,58
19	S1 3 P 041367 22	MO	radni spor	Potraživanja po osnovu razlike plaće	18.000,00	19.289,60
20	65 0 PS 709944 23	MO	dug	Neizvršenje ugovorene obaveze	113.534,54	20.597,34
21	S1 3 P 028463 20	GP	radni spor	Poništenje rješenja o unapređenju	6.000,00	2.316,60
22	S1 3 P 0335570 21	GP	radni spor	Poništenje rješenja o disciplinskoj kazni	10.000,00	1.263,60

23	S1 3 P 033517 20	GP	naknada štete	Nemogućnost korištenja vozila	7.000,00	1.312,21
24	S1 3 P 038655 22	GP	radni spor	Poništenje rješenja o unapređenju	5.001,00	842,40
25	S1 3 P 035120 20	GP	radni spor	Poništenje rješenja o prestanku radnog odnosa	10.100,00	3.890,74
26	S1 3 I 018394 15	UIO	radni spor	Isplata izgubljene dobiti	14.236,70	5.639,40
27	S1 3 P 034595 20	UIO	radni spor	Potraživanje po osnovu naknade za rad u UO	62.904,00	11.416,56
28	S1 3 P 040908 22	UIO	naknada štete	Isplata izgubljene dobiti	40.000,00	1.111,50
29	S1 3 P 041869 21	UIO	dug	Povrat depozita	8.500,00	535,00
30	S1 3 MAL 043839 23	UIO	naknada štete	Neosnovano bogaćenje	5.000,00	1.500,00
	UKUPNO				1.229.687,42	856.523,11

Prilog 3 – Kretanje predmeta po godinama, vrstama i statusu

Tabela 10: Pregled kretanja predmeta po godinama, vrstama i statusu

Vrsta predmeta	Zaprimljeni					U radu					Završeno					Nezavršeno				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Parnični predmeti	418	394	448	404	384	1647	1560	1668	1577	1599	481	340	495	360	409	1166	1220	1173	1217	1190
Izvršni predmeti	76	88	114	149	73	1010	894	848	860	740	204	160	137	193	242	806	734	711	667	498
Upravni predmeti	99	234	340	422	756	303	502	734	992	1573	35	118	164	175	308	268	384	570	817	1265
Vansudska nagodba	5	11	9	10	5	16	22	17	20	18	5	14	7	7	14	11	8	10	13	4
Predmet sa elementom inostranosti	4	5	6	3	4	22	25	29	28	24	2	2	4	8	6	20	23	25	20	18
Ostali razni predmeti	55	57	76	55	29	95	95	129	122	90	57	42	62	61	44	38	53	67	61	46
Adhezioni predmeti	2	7	5	6	2	27	32	30	35	32	2	7	1	5	7	25	25	29	30	25
Predmeti koji se vode pred Ustavnim sudom	34	28	53	88	97	81	77	88	151	231	32	42	25	17	24	49	35	63	134	207
UKUPNO	693	824	1.051	1.137	1.350	3.201	3.207	3.533	3.775	4.297	818	725	895	826	1.054	2.383	2.482	2.638	2.947	3.243

Izvor: Izvještaji o radu Pravobranilaštva 2019 – 2023.

Prilog 4 – Pregled parničnih predmeta u kojima su tužene institucije BiH i koji su okončani u korist suprotne stranke po vrsti spora i godinama

Tabela 11: Pregled parničnih predmeta koji su okončani u korist suprotne stranke po vrsti spora i godinama

Vrsta spora	2019	2020	2021	2022	2023
Radni spor	183	98	211	134	84
Dug	22	17	29	41	52
Naknada štete	24	26	41	31	27
Utvrđenje	0	5	3	2	4
Utvrđenje i uknjižba	0	2	1	2	3
Poništenje rješenja	4	0	1	0	2
Neosnovano bogaćenje	1	1	0	0	1
Priznavanje prava vlasništva dosjelošću	0	1	1	0	0
Brisanje hipoteke	0	0	0	1	0
Eksproprijacija	0	0	0	0	1
Hipoteka	0	1	0	0	0
Isplata devizne štednje	1	0	0	0	0
Likvidacija	1	0	0	0	0
Određivanje privremene mjere osiguranja novčanog potraživanja	0	0	1	0	0
Otkaz ugovora	0	0	0	0	1
Stečaj	1	0	0	0	0
Ukupno	237	151	288	211	175

Izvor: Evidencije Pravobranilaštva

Prilog 5 – Detalji o evidencijama MO i UIO

Kod MO i UIO je obaveza vođenja evidencija propisana kroz interne procedure, a propisano je i šta evidencije trebaju sadržavati od elemenata.⁸³ Elementi koje sadrže ove evidencije su podaci o tužiocu i tuženoj, vrsti tužbe iznosu vrijednosti spora, radnjama preduzetim u predmetu, podatke o sudskim odlukama, dosuđenim iznosima kako glavnog duga tako i troškova postupka. Pored ovih podataka evidencija sadrži i podatke o razlozima za pokretanje parničnog postupka, podatke o uočenim slabostima prakse rada, podatke o sačinjenim inicijativama za unapređenje prakse rada, ime zaduženog službenika. Ove evidencije imaju mogućnost filtriranja podataka što im omogućava da imaju potpuni uvid u stanje u oblasti.

Tabela 12: Primjer evidencije MO

TUŽILAC
TUŽENI
PREDMET TUŽBE
BROJ PREDMETA
GODINA
OBRADIVAČ
VISINA TUŽBENOG ZAHTJEVA
PRVOSTEPENI POSTUPAK (postupak u toku, tužba uvažena/odbijena/povučena)
VISINA DOSUĐENOG IZNOSA U I STEPENU
STATUS DRUGOSTEPENOG POSTUPKA (ž. podnijeta/odbijena/ž. uvažena (pr. preinačena ili vraćena na pon. post.)
KONAČNA VISINA DOSUĐENOG IZNOSA
DOSUĐENI TROŠKOVI U KORIST PRAVOBRANILAŠTVA BIH
DOSUĐENI TROŠKOVI NA TERET BIH
STATUS SPORA
GODINA OKONČANJA SPORA
PRIMJEDBA

⁸³ UIO: Interne procedure za provođenje aktivnosti u vezi sa parničnim postupcima, akt: 01-02-2-610-14/23 od 28.03.2023. godine, Nalozi za postupanje broj: 01-02-2-1159-1/19 od 28.05.2019. godine, 01-02-2-2318/21 od 29.10.2021. godine, 01-02-2-1104/23 od 12.04.2023. godine, akt broj: 01-02-2-1104-11/23 od 07.07.2023. godine, MO: Procedure o načinu i rokovima za postupanje prilikom pripremanja odgovora na tužbe i izjašnjenja u upravnim sporovima i parničnim postupcima, akt: 13-02-3-1922-1/19 od 11.07.2019. godine

Prilog 6 – Slabosti evidencija institucija iz uzorka

TBiH posjeduje evidencije samo aktivnih sporova.

MP sudske sporove po osnovu naknade štete za neosnovan boravak u pritvoru ne evidentira kao svoje sporove. U toku revizije predložen nam dopis MP-a prema Pravobranilaštvu i Sudu s ciljem razrješenja pitanja navođenja MP-a kao tužene institucije u ovim vrstama sporova.⁸⁴ Reviziji nisu predložene dalje aktivnosti po ovom pitanju.

U GP ne postoji zajednička evidencija na nivou institucije jer dvije organizacione jedinice u GP vode posebne evidencije.

Sud nema unificirane evidencije, većinom vodi samo podatke o tužiocu, iznosu tužbenog zahtjeva i ukratko status predmeta.

⁸⁴ Akt broj 03-50-2917/24 od 25.04.2024. godine

Prilog 7 – Pregled razloga za izgubljene sudske sporove i prijedloga za unapređenje

Vrsta spora/predmeta	Detalji o predmetima u 2019. godini
Predmeti pripadnika OS BiH i MO BiH	<p>Tokom 2019. godine protiv BiH okončano je oko 60 predmeta, u kojima se kao tužilac javljali pripadnici OS BiH, a tužena je BiH - MO BiH. Svi postupci okončani su u korist tužilaca.</p> <p>Pravnu osnovu za ovakve odluke, Sud BiH našao je u odredbama Zakona o službi u OS BiH, kojim je uređeno pravo na razliku plaće u slučaju obavljanja poslova čina nižeg od ličnog čina pripadnika OS BiH.</p> <p>Praksa suda je takva da su donesene pravosnažne presude kojima je utvrđeno pravo na razliku plaće ovih osoba po predmetnom osnovu. Uz ovakvo pravno shvatanje Suda BiH nije moguće očekivati drugačije ishode postupaka od trenutnih, zbog čega ovo pitanje ubuduće mora biti tretirano na odgovarajući način od samog MO BiH ili drugih nadležnih organa kroz izmjene Zakona o službi u OS BiH. U suprotnom po ovom osnovu nastaviti će se odliv budžetskih sredstava.</p>
Predmeti pravosudnog osoblja BiH	<p>Tokom 2019. godine protiv BiH okončano je 40 postupaka, u kojima se kao tužilac javlja pravosudno osoblje na nivou BiH.</p> <p>Pravna osnova tužbenih zahtjeva bila je diskriminacija ove kategorije zaposlenih u pravosudnim institucijama BiH u odnosu na sve druge zaposlene u pogledu prava na naknadu za ishranu u toku rada, prava na naknadu prijevoza na posao i sa posla, prava na naknadu za odvojen život i prava na smještaj, a koja je utvrđena Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-7/12 od 30. januara 2013. godine i Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-29/13 od 28. marta 2014. godine.</p> <p>Na osnovu navedenih odluka Ustavnog suda BiH, Sud BiH, kao nadležni sud, ustanovio je sudsku praksu u kojoj tužiocima, kao pravosudnom osoblju Suda BiH, Tužilaštva BiH i Visokog sudske i tužilačkog vijeća BiH, dosuđuje naknadu štete zbog diskriminacije, s obzirom na to da Zakonom o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH nisu utvrđena prava na naknadu za ishranu u toku rada, prijevoza na posao i sa posla, odvojen život i smještaj.</p> <p>Pravobranilaštvo BiH nema nikakvu mogućnost da bilo šta učini kako bi promijenilo ishod ovih postupaka, koji se mahom okončavaju u korist tužioca.</p>
Predmeti neosnovanog lišenja slobode	<p>Članom 436. stav (1) tačka a) Zakona o krivičnom postupku BiH (Službeni glasnik BiH, br. 3/2003, 32/2003 - ispr, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018) propisano je pravo na naknadu štete osobi koja je pred Sudom BiH bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka ili je postupak obustavljen ili je pravosnažnom presudom oslobođena od optužbe ili je optužba odbijena.</p> <p>Tokom 2019. godine iz ovog osnova protiv BiH okončano je 29 parničnih predmeta po tužbama za naknadu štete protiv BiH po osnovu neosnovanog lišenja slobode. Svi predmeti su riješeni u korist tužioca.</p> <p>Pravna osnova ovih zahtjeva je nesporna i gotovo da ne postoji mogućnost da isti budu riješeni u korist BiH.</p> <p>Zakon o krivičnom postupku BiH predviđa mogućnost mirnog rješavanja ovih sporova pred Ministarstvom pravde BiH, ali se pred ovim ministarstvom taj način rješavanja sporova nikada ne koristi.</p> <p>U cilju smanjenja troškova ovih postupaka mišljenja smo da bi trebalo zauzeti proaktivniji pristup u rješavanju sporova ove vrste prije samog čina podizanja tužbe pred nadležnim sudom. U tom pogledu valjalo bi razmotriti mogućnost da se pred MP BiH zaključe nagodbe o mirnom rješavanju spora, uz utvrđivanje odgovarajuće metodologije za određivanje naknada iz ovog osnova. Pravobranilaštvo BiH bi u tom slučaju bilo spremno dati doprinos i sa MP BiH iznaći najbolja rješenja.</p>

Vrsta spora/ predmeta	Detalji o predmetima u 2020. godini
Predmeti pripadnika OS BiH i MO BiH	<p>Tokom 2020. godine protiv BiH okončano je oko 27 predmeta, u kojima su se kao tužilac javljali pripadnici OS BiH, a tužena je BiH - MO BiH. Svi postupci okončani su u korist tužilaca.</p> <p>Pravnu osnovu za ovakve odluke, Sud BiH našao je u odredbama Zakona o službi u OS BiH, kojim je uređeno pravo na razliku plaće u slučaju obavljanja poslova čina nižeg od ličnog čina pripadnika OS BiH.</p> <p>Praksa suda je takva da su donesene pravosnažne presude kojima je utvrđeno pravo na razliku plaće ovih osoba po predmetnom osnovu. Uz ovakvo pravno shvatanje Suda BiH nije moguće očekivati drugačije ishode postupaka od trenutnih, zbog čega ovo pitanje ubuduće mora biti tretirano na odgovarajući način od samog MO BiH ili drugih nadležnih organa kroz izmjene Zakona o službi u OS BiH. U suprotnom po ovom osnovu nastavit će se odliv budžetskih sredstava.</p>
Predmeti pravosudnog osoblja BiH	<p>Tokom 2020. godine protiv BiH okončan je oko 31 predmet, u kojima se kao tužilac javlja pravosudno osoblje na nivou BiH.</p> <p>Pravna osnova tužbenih zahtjeva bila je diskriminacija ove kategorije zaposlenih u institucijama BiH u odnosu na sve druge zaposlene u pogledu prava na naknadu za ishranu u toku rada, prava na naknadu prijevoza na posao i sa posla, prava na naknadu za odvojen život i prava na smještaj, a koja je utvrđena Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-7/12 od 30. januara 2013. godine i Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-29/13 od 28. marta 2014. godine.</p> <p>Na osnovu navedenih odluka Ustavnog suda BiH, Sud BiH, kao nadležni sud, ustanovio je sudsku praksu u kojoj tužiocima, kao pravosudnom osoblju Suda BiH, Tužilaštva BiH i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, dosuđuje naknadu štete zbog diskriminacije, s obzirom na to da Zakonom o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH nisu utvrđena prava na naknadu za ishranu u toku rada, prijevoza na posao i sa posla, odvojen život i smještaj.</p> <p>Pravobranilaštvo BiH nema nikakvu mogućnost da bilo šta učini kako bi promijenilo ishod ovih postupaka, koji se mahom okončavaju u korist tužioca. Naprijed navedenim odlukama Ustavnog suda BiH naloženo je Parlamentarnoj skupštini BiH da usaglasí sporne odredbe Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH sa Ustavom BiH, na način da se otkloni utvrđena diskriminacija, te navedene osobe uvedu u prava.</p>
Predmeti neosnovanog lišenja slobode	<p>Članom 436. stav (1) tačka a) Zakona o krivičnom postupku BiH (Službeni glasnik BiH, br. 3/2003, 32/2003 - ispr, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018) propisano je pravo na naknadu štete osobi koja je pred Sudom BiH bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka ili je postupak obustavljen ili je pravosnažnom presudom oslobođena od optužbe ili je optužba odbijena.</p> <p>Tokom 2020. godine iz ovog osnova protiv BiH okončano je 35 parničnih predmeta po tužbama za naknadu štete po osnovu neosnovanog lišenja slobode. Svi predmeti su riješeni u korist tužioca.</p> <p>Pravna osnova ovih zahtjeva je nesporna i gotovo da ne postoji mogućnost da isti budu riješeni u korist BiH.</p> <p>Zakon o krivičnom postupku BiH predviđa mogućnost mirnog rješavanja ovih sporova pred Ministarstvom pravde BiH, ali se pred ovim ministarstvom taj način rješavanja sporova nikada ne koristi.</p> <p>U cilju smanjenja troškova ovih postupaka mišljenja smo da bi trebalo zauzeti proaktivniji pristup u rješavanju sporova ove vrste prije samog čina podizanja tužbe pred nadležnim sudom. U tom pogledu valjalo bi razmotriti mogućnost da se pred MP BiH zaključe nagodbe o mirnom rješavanju spora, uz utvrđivanje odgovarajuće metodologije za određivanje naknada iz ovog osnova. Pravobranilaštvo BiH bi u tom slučaju bilo spremno dati doprinos i sa MP BiH iznaći najbolja rješenja.</p>

Vrsta spora/predmeta	Detalji o predmetima u 2021. godini
Predmeti pripadnika OS BiH i MO BiH	<p>Tokom 2021. godine protiv Bosne i Hercegovine okončano je oko 104 predmeta, u kojima se kao tužilac javljaju pripadnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, a tužena je Bosna i Hercegovina - Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine. Svi postupci okončani su u korist tužilaca. Pravnu osnovu za ovakve odluke Sud Bosne i Hercegovine je našao u odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, kojim je uređeno pravo na razliku plaće u slučaju obavljanja poslova čina nižeg od ličnog čina pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Praksa suda je takva da su donesene pravnosnažne presude kojima je utvrđeno pravo na razliku plaće ovih osoba po predmetnom osnovu. Uz ovakvo pravno shvatanje Suda Bosne i Hercegovine nije moguće očekivati drugačije ishode postupaka od trenutnih, zbog čega ovo pitanje ubuduće mora biti tretirano na odgovarajući način od samog Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine ili drugih nadležnih organa kroz izmjene Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine. U suprotnom, po ovom osnovu nastaviti će se odliv budžetskih sredstava.</p>
Predmeti pravosudnog osoblja Bosne i Hercegovine	<p>Tokom 2021. godine protiv Bosne i Hercegovine okončana su oko 74 predmeta, u kojima se kao tužilac javlja pravosudno osoblje na nivou Bosne i Hercegovine.</p> <p>Pravna osnova tužbenih zahtjeva je diskriminacija ove kategorije zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine u odnosu na sve druge zaposlene u pogledu prava na naknadu za ishranu u toku rada, prava na naknadu za prijevoz na posao i sa posla, prava na naknadu za odvojen život i prava na smještaj, a koja je utvrđena Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-7/12 od 30. januara 2013. godine i Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-29/13 od 28. marta 2014. godine.</p> <p>Na osnovu navedenih odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine Sud Bosne i Hercegovine, kao nadležni sud, ustanovio je sudsku praksu u kojoj tužiocima oličnim u pravosudnom osoblju Suda Bosne i Hercegovine, Tužilaštva Bosne i Hercegovine i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, dosuđuje naknadu štete zbog diskriminacije s obzirom na to da Zakonom o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine nisu utvrđena prava na naknadu za ishranu u toku rada, prijevoza na posao i sa posla, odvojen život i smještaj.</p> <p>Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine nema nikakvu mogućnost da bilo šta učini kako bi promijenilo ishod ovih postupaka, koji se mahom okončavaju u korist tužilaca.</p> <p>Naprijed navedenim odlukama Ustavnog suda Bosne i Hercegovine naloženo je Parlamentarnoj skupštini da usaglasi sporne odredbe Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine sa Ustavom Bosne i Hercegovine, na način da se otkloni utvrđena diskriminacija, te navedene osobe uvedu u prava.</p> <p>Dana 05.12.2020. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine kojim su utvrđena prava na naknadu za ishranu u toku rada, prijevoza na posao i sa posla, odvojen život i smještaj pravosudnom osoblju Suda Bosne i Hercegovine, Tužilaštva Bosne i Hercegovine i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Stupanjem na snagu ovog zakona konačno je riješen problem koji su izazivali sporovi iz ovog osnova, s toga je u 2021. godini zaprimljeno znatno više predmeta u odnosu na 2020. godinu iz razloga što bržeg rješavanja, te se tako očekuje da u narednom periodu ova vrsta sporova potpuno iščezne.</p>
Predmeti neosnovanog lišenja slobode	<p>Članom 436. stav (1) tačka a) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 - ispr, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018) propisano je pravo na naknadu štete osobi koja je pred Sudom Bosne i Hercegovine bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka, ili je postupak obustavljen ili je pravnosnažnom presudom oslobođena od optužbe ili je optužba odbijena.</p> <p>Tokom 2021. godine iz ovog osnova protiv Bosne i Hercegovine okončano je 16 parničnih predmeta po tužbama za naknadu štete po osnovu neosnovanog lišenja slobode. Svi predmeti su riješeni u korist tužilaca.</p> <p>Pravna osnova ovih zahtjeva je neosporna i gotovo da ne postoji mogućnost da isti budu riješeni u korist Bosne i Hercegovine.</p>

	<p>Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine predviđa mogućnost mirnog rješavanja ovih sporova pred Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine, ali se taj način rješavanja sporova nikada ne koristi.</p> <p>U cilju smanjenja troškova vođenja ovih postupaka mišljenja smo da bi trebalo zauzeti proaktivniji pristup u rješavanju sporova ove vrste prije samog čina podizanja tužbe pred nadležnim sudom. U tom pogledu valjalo bi razmotriti mogućnost da se pred Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine zakluče nagodbe o mirnom rješavanju spora, uz utvrđivanje odgovarajuće metodologije za određivanje visine naknada iz ovog osnova. Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine bi u tom slučaju bilo spremno dati doprinos i sa Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine iznaći najbolja rješenja.</p>
--	--

Vrsta spora/predmeta	Detalji o predmetima u 2022. godini
Predmeti pripadnika OS BiH i MO BiH	<p>Tokom 2022. godine protiv Bosne i Hercegovine okončana su oko 92 predmeta, u kojima se kao tužilac javljaju pripadnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, a tužena je Bosna i Hercegovina - Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine. Svi postupci okončani su u korist tužilaca.</p> <p>Pravnu osnovu za ovakve odluke Sud Bosne i Hercegovine je našao u odredbama Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, kojim je uređeno pravo na razliku plaće u slučaju obavljanja poslova čina nižeg od ličnog čina pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Praksa suda je takva da su donesene pravosnažne presude kojima je utvrđeno pravo na razliku plaće ovih osoba po predmetnom osnovu. Uz ovakvo pravno shvatanje Suda Bosne i Hercegovine nije moguće očekivati drugačije ishode postupaka od trenutnih, zbog čega ovo pitanje ubuduće mora biti tretirano na odgovarajući način od samog Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine ili drugih nadležnih organa kroz izmjene Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine. U suprotnom, po ovom osnovu nastavit će se odliv budžetskih sredstava.</p>
Predmeti pravosudnog osoblja BiH	<p>Tokom 2022. godine protiv Bosne i Hercegovine okončan je oko 21 predmet, u kojima se kao tužilac javlja pravosudno osoblje na nivou Bosne i Hercegovine.</p> <p>Pravna osnova tužbenih zahtjeva je diskriminacija ove kategorije zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine u odnosu na sve druge zaposlene u pogledu prava na naknadu za ishranu u toku rada, prava na naknadu za prijevoz na posao i sa posla, prava na naknadu za odvojen život i prava na smještaj, a koja je utvrđena Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-7/12 od 30. januara 2013. godine i Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-29/13 od 28. marta 2014. godine.</p> <p>Na osnovu navedenih odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine Sud Bosne i Hercegovine, kao nadležni sud, ustanovio je sudsku praksu u kojoj tužiocima oličenim u pravosudnom osoblju Suda Bosne i Hercegovine, Tužilaštva Bosne i Hercegovine i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, dosuđuje naknadu štete zbog diskriminacije, s obzirom na to da Zakonom o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine nisu utvrđena prava na naknadu za ishranu u toku rada, prijevoza na posao i sa posla, odvojen život i smještaj.</p> <p>Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine nema nikakvu mogućnost da bilo šta učini kako bi promijenilo ishod ovih postupaka, koji se mahom okončavaju u korist tužilaca.</p> <p>Naprijed navedenim odlukama Ustavnog suda Bosne i Hercegovine naloženo je Parlamentarnoj skupštini da usaglasi sporne odredbe Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine sa Ustavom Bosne i Hercegovine, na način da se otkloni utvrđena diskriminacija, te navedene osobe uvedu u prava.</p> <p>Dana 05.12.2020. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou Bosne i Hercegovine kojim su utvrđena prava na naknadu za ishranu u toku rada, prijevoza na posao i sa posla, odvojen život i smještaj pravosudnom osoblju Suda Bosne i Hercegovine, Tužilaštva Bosne i Hercegovine i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Stupanjem na snagu ovog zakona konačno je riješen problem koji su izazivali sporovi iz ovog osnova, s toga je u 2022. godini</p>

	<p>zaprimljeno znatno više predmeta u odnosu na 2021. godinu iz razloga što bržeg rješavanja, te se tako očekuje da u narednom periodu ova vrsta sporova potpuno iščezne.</p>
Predmeti neosnovanog lišenja slobode	<p>Članom 436. stav (1) tačka a) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 - ispr, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018) propisano je pravo na naknadu štete osobi koja je pred Sudom Bosne i Hercegovine bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka, ili je postupak obustavljen ili je pravnosnažnom presudom oslobođeno od optužbe ili je optužba odbijena.</p> <p>Tokom 2022. godine iz ovog osnova protiv Bosne i Hercegovine okončano je 12 parničnih predmeta po tužbama za naknadu štete po osnovu neosnovanog lišenja slobode. Svi predmeti su riješeni u korist tužilaca.</p> <p>Pravna osnova ovih zahtjeva je neosporna i gotovo da ne postoji mogućnost da isti budu riješeni u korist Bosne i Hercegovine.</p> <p>Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine predviđa mogućnost mirnog rješavanja ovih sporova pred Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine, ali se taj način rješavanja sporova nikada ne koristi.</p> <p>U cilju smanjenja troškova vođenja ovih postupaka mišljenja smo da bi trebalo zauzeti proaktivniji pristup u rješavanju sporova ove vrste prije samog čina podizanja tužbe pred nadležnim sudom. U tom pogledu valjalo bi razmotriti mogućnost da se pred Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine zaključe nagodbe o mirnom rješavanju spora, uz utvrđivanje odgovarajuće metodologije za određivanje visine naknada iz ovog osnova. Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine bi u tom slučaju bilo spremno dati doprinos i sa Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine iznaći najbolja rješenja.</p>

Vrsta spora/predmeta	Detalji o predmetima u 2023. godini
Predmeti pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine	<p>Tokom 2023. godine protiv BiH okončana su 62 predmeta, u kojima su se kao tužioci javljali pripadnici OS BiH i MO BiH. Svi postupci okončani su u korist tužilaca.</p> <p>Pravnu osnovu za ovakve odluke, Sud BiH našao je u odredbama Zakona o službi u OS BiH, kojima je uređeno pravo na razliku plaće u slučaju obavljanja poslova čiji opis podrazumijeva niži čin od ličnog čina pripadnika OS BiH i obavljanja poslova drugog radnog mjesta.</p> <p>U izvještajnom periodu zaprimljeno je 105 novih predmeta u kojima su podnesene tužbe protiv MO. Od toga 101 predmet vodi se radi povrede prava iz radnog odnosa. U odnosu na 2022. godinu, kada su zaprimljena 84 predmeta, evidentan je porast ove vrste predmeta.</p>
Predmeti pravosudnog osoblja Bosne i Hercegovine	<p>Tokom 2023. godine protiv BiH okončano je 7 postupaka, u kojima su se kao tužioci pojavljivali nosioci pravosudnih funkcija na nivou BiH.</p> <p>Pravna osnova tužbenih zahtjeva bila je diskriminacija ove kategorije zaposlenih u pravosudnim institucijama BiH u odnosu na druge zaposlene u pogledu prava na naknadu za ishranu u toku rada, prava na naknadu prijevoza na posao i sa posla, prava na naknadu za odvojen život i prava na smještaj, a koja je utvrđena Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-7/12 od 30. januara 2013. godine i Odlukom Ustavnog suda BiH broj U-29/13 od 28. marta 2014. godine.</p> <p>Na osnovu navedenih odluka Ustavnog suda BiH, Sud BiH, kao nadležni sud, ustanovio je sudsku praksu u kojoj tužiocima, kao pravosudnom osoblju Suda BiH, Tužilaštva BiH i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, dosuđuje naknadu štete zbog diskriminacije, s obzirom na to da Zakonom o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH nisu utvrđena prava na naknadu za ishranu u toku rada, prijevoza na posao i sa posla, odvojen život i smještaj.</p> <p>Naprijed navedenim odlukama Ustavnog suda BiH naloženo je Parlamentarnoj skupštini BiH da usaglasí sporne odredbe Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH sa Ustavom BiH, na način da se otkloni utvrđena diskriminacija, te navedene osobe uvedu u prava.</p>

	<p>Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH, koji je objavljen u Službenom glasniku BiH, broj 77/20, utvrđena su prava na naknadu za ishranu u toku rada, prijevoza na posao i sa posla, odvojen život i smještaj pravosudnom osoblju Suda BiH, Tužilaštva BiH i Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH. Stupanjem na snagu ovog zakona riješen je problem koji je izazivao sporove iz ovog osnova.</p>
<p>Predmeti neosnovanog lišenja slobode</p>	<p>Članom 436. stav (1) tačka a) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 3/2003, 32/2003 - ispr, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 - dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018) propisano je pravo na naknadu štete osobi koja je pred Sudom Bosne i Hercegovine bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka ili je postupak obustavljen ili je pravnosnažnom presudom oslobođena od optužbe ili je optužba odbijena.</p> <p>Tokom 2023. godine okončano je 15 parničnih predmeta po tužbama za naknadu štete protiv Bosne i Hercegovine po osnovu neosnovanog lišenja slobode. Svi predmeti su riješeni u korist tužilaca.</p> <p>Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine predviđa mogućnost mirnog rješavanja ovih sporova pred Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine, ali se pred ovim ministarstvom taj način rješavanja sporova ne koristi.</p>

Izvor: Izvještaji o radu Pravobranilaštva

Prilog 8 – Usporedni pregled vrijednosti izgubljenih sudskih sporova i iznosa koji su plaćeni po pravosnažnim sudskim presudama po godinama

U narednoj tabeli prezentovani su podaci o vrijednostima tužbenih zahtjeva izgubljenih sudskih sporova koje navodi Pravobranilaštvo u svojim godišnjim izvještajima o radu kao i podaci o stvarnim isplatama po osnovu presuda koji su navedeni u izvještajima MFT.

Tabela 13: Usporedni pregled vrijednosti izgubljenih sudskih sporova

Godina	Podaci o vrijednosti izgubljenih parničnih i izvršnih postupaka iz izvještaja o radu Pravobranilaštva u KM	Podaci o isplatama po sudskim presudama (glavni dug, kamata, troškovi parničnog i izvršnog postupka) u KM
2019	11.481.892	5.659.311
2020	1.939.613	2.393.023
2021	3.256.826	2.520.082
2022	3.333.520	2.876.479
2023	2.679.679	3.541.265

Izvor: Izvještaji o radu Pravobranilaštva i izvještaji o izvršenju budžeta

Prilog 9 – Kadrovska popunjenost Pravobranilaštva u posljednjih pet godina.

Tabela br. 14: Popunjenost sistematizovanih mjesta za period 2019 – 2023. godina

Radna mjesta	Sistematizovano	Popunjenost				
		2019	2020	2021	2022	2023
Pravobranilac i zamjenici	3	3	3	3	3	3
Pomoćnici pravobranioca	9	5	7	7	6	5
Sekretar	1	1	/	/	/	/
Državni službenik	2	1	1	1	1	1
Zaposlenici	8	8	8	8	8	8
UKUPNO	23	18	19	19	18	17

*Izvor: Izvještaji o radu Pravobranilaštva za period 2019 – 2023. godina

Prilog 10 – Podaci iz modula za plaćanje po presudama

Podaci koji se unose u modul su:

- vrsta presude (naknada nematerijalne/materijalne štete zbog neosnovanog boravka u pritvoru, naknada nematerijalne/materijalne štete zbog povrede na radu, isplata potraživanja iz radnog odnosa, naknada štete, neispunjavanje ugovorene obaveze, neispunjavanje obaveza i dužnosti, troškovi postupka),
- broj presude,
- datum presude,
- datum prijema presude u Pravobranilaštvo,
- naziv suda koji je donio presude,
- spisak svih dokumenata koji su postavljeni u zajednički folder,
- napomenu – sve specifičnosti vezane za presudu na koje je potrebno obratiti pažnju kada je u pitanju plaćanje.

MFT prilikom pripreme za plaćanje unosi dobavljača tj. onog kome je potrebno izvršiti plaćanja prema podacima iz presude i iz napomene.

Izveštaji koji se mogu generisati iz ovog modula su pregled presuda po broju ili prema zadatom datumu/periodu kao i izveštaj o obračunu svih plaćanja po pojedinačnoj presudi.

Prilog 11 – Odluke Ustavnog suda iz 2013. i 2014. godine

Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda od 30.01.2013. godine, Službeni glasnik BiH 17/13:

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini BiH da, u skladu sa članom 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda BiH, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke, uskladi Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH (Službeni glasnik BiH br. 90/05 i 32/07) u pogledu naknada na ime troškova prijevoza, toplog obroka i odvojenog života sa odredbama člana I/2. Ustava BiH i odredbama člana II/4. Ustava BiH, u vezi sa članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i članom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda od 28.03.2014. godine, Službeni glasnik BiH 40/14:

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini BiH da, u skladu s članom 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda BiH, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostave ove odluke, uskladi Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH (Službeni glasnik BiH br. 90/05 i 32/07) u pogledu naknada na ime troškova smještaja s odredbama člana I/2. Ustava BiH i odredbama člana II/4. Ustava BiH, u vezi s članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i članom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Prilog 12 – Odluke Ustavnog suda iz 2023. godine i hronologija aktivnosti

Odluka o dopustivosti i meritumu U-25/22 , od 19.01.2023. godine, Službeni glasnik BiH 29/23:

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini BiH da, u skladu sa članom 61. stav (4) Pravila Ustavnog suda BiH, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja ove odluke u "Službenom glasniku BiH" uskladi Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15 i 77/20) u pogledu naknada na ime dežurstva/pripravnosti sa članom I/2. Ustava BiH i člana II/4. Ustava BiH, člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Odluka o dopustivosti i meritumu U-22/22 , od 23.03.2023. godine, Službeni glasnik BiH 29/23:

Nalaže se Parlamentarnoj skupštini BiH da, u skladu sa članom 61. stav (4) Pravila Ustavnog suda BiH, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja ove odluke u "Službenom glasniku BiH" uskladi Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 90/05, 32/07, 17/13, 5/14, 40/14, 48/15 i 77/20) u pogledu prava na troškove smještaja i naknadu za odvojeni život za stručno osoblje u pravosudnim institucijama BiH s odredbama člana I/2. Ustava BiH i člana II/4. Ustava BiH, člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

Hronologija aktivnosti nadležnih institucija povodom odluka Ustavnog suda BiH

1. Prva sjednica Zajedničkog kolegija oba doma Parlamentarne skupštine BiH od 22.02.2023. godine,
2. Akt Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH broj: 01-50-2-13-10/23 od 19.04.2023. godine,
3. Dopis dostave GS Vijeća ministara prema MP, akt broj: 05-07-1 -668-36/23 od 27.03.2023. godine i akt broj: 05-02-1-1129-1/23 od 25.04.2023. godine.
4. Nacrt zakona o dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH, dostavljen je GS Vijeća ministara na razmatranje i utvrđivanje prijedloga aktom broj: 06-07-14-3927/23 od 6.2.2024. godine i nalazi se u proceduri u Parlamentarnoj skupštini BiH.

Prilog 13 – Aktivnosti na definisanju načina za naknadu štete po osnovu neosnovanog boravka u pritvoru

Članom 436. stav (1) tačka a) Zakona o krivičnom postupku BiH propisano je sljedeće:

Pravo na naknadu štete ima osoba koja je pred Sudom BiH bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka, ili je postupak obustavljen ili je pravosnažnom presudom oslobođena od optužbe ili je optužba odbijena. Također, propisano je i da je prije podnošenja tužbe za naknadu štete Sudu, oštećeni dužan da se svojim zahtjevom obrati nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine, radi postizanja sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade. Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili po njemu nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, oštećeni može kod nadležnog suda podnijeti tužbu za naknadu štete.

Prema navodima MP-a potrebne su dodatne izmjene Zakona o krivičnom postupku izmjenama kojim bi bilo predviđeno da Vijeće ministara odlukom propiše kriterije za zaključivanje sporazuma o postojanju štete, vrsti i visini naknade i to na prijedlog MP. Oni su ove aktivnosti preduzeli 2019. godine kada je ministar pravde imenovao Radnu grupu za izradu izmjena i dopuna krivičnog zakonodavstva 19.09.2019. godine. Aktivnosti još uvijek traju i u proceduri su još kod MP.

Prilog 14 – Zahtjevi i odluke MP po osnovu zahtjeva za naknadu štete po osnovu neosnovanog boravka u pritvoru

U narednoj tabeli prikazan je broj zahtjeva osoba neopravdano osuđenih i neosnovano lišenih slobode prema MP radi postizanja sporazuma o naknadi štete i podaci o odlukama MP po osnovu istih.

Tabela 15: Broj zahtjeva za naknadu štete sa odlukama MP za period 2021 – 2023. godina

Godina	2021	2022	2023
Broj zahtjeva osoba neopravdano osuđenih i neosnovano lišenih slobode radi postizanja sporazuma/nagodbi	20	21	32
Broj odluka MP da neće provoditi postupak tj. neće odlučivati o zahtjevima za postizanje sporazuma	11	14	21
Broj odluka MP da nisu ispunjeni zakonski uslovi za postizanje sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade štete	9	7	11
Broj postignutih sporazuma	0	0	0

Izvor: podaci MP

Prilog 15 – Prakse drugih zemalja u korištenju mirnog rješavanja sporova

Zemlja	Mirno rješavanje sporova	Opis
Hrvatska	Obavezno	Prema članu 186.a Zakona o parničnom postupku, sve osobe koje imaju namjeru tužiti RH imaju obavezu da prije podnošenja tužbe, nadležnom državnom odvjetništvu podnesu zahtjev za mirno rješavanje spora. Istu obavezu ima i državno odvjetništvo kada u ime RH namjerava tužiti neku osobu.
Srbija	Dobrovoljno	Izmjenom Zakona o parničnom postupku 2014. godine, lice koje namjerava da tuži Republiku Srbiju može da prije podnošenja tužbe Republičkom javnom pravobranilaštvu dostavi prijedlog za mirno rješavanje spora. Djeluje Agencija za mirno rješavanje radnih sporova.
Sjeverna Makedonija	Dobrovoljno osim za privredne sporove	Od 2015. godine je obavezna za privredne sporove
Crna Gora	Dobrovoljno/ Obavezno	Jedan od principa u Zakonu o alternativnom rješavanju sporova jeste princip dobrovoljnosti. Djeluje Centar za alternativno rješavanje sporova. Stranka koja namjerava da pokrene postupak pred sudom dužna je da se, prije njegovog pokretanja, obrati Centru radi pokušaja rješavanja spora medijacijom, a obje stranke su dužne da prisustvuju prvom sastanku sa medijatorom u sporovima: <ul style="list-style-type: none"> - koji su zakonom kojim se uređuje parnični postupak propisani kao sporovi male vrijednosti, - radi naknade štete iz ugovora o osiguranju ako je jedna od stranaka društvo za osiguranje, - za koje je posebnim zakonom propisana ta obaveza.
Bosna i Hercegovina	Dobrovoljno/ Nije obavezno	Izmjenama Zakona o parničnom postupku iz 2016. godine utvrđena je mogućnost mirnog rješavanja na način da stranka koja namjerava da podnese tužbu protiv BiH može podnijeti zahtjev Pravobranilaštvu za mirno rješavanje spora.

Izvor: web-stranice nadležnih institucija zemalja

Prilog 16 – Pregled analiziranih izvršnih predmeta i utvrđena uska grla

Tabela 16: Pregled detalja za šest analiziranih izvršnih predmeta

Izvršni predmet	Drugostepena presuda	Datum drugostepene presude	Datum prijema konačne presude u Pravobranilaštvo	Rok za plaćanje u danima	Pribavljanje nedostajućih podataka	Datum naloga MFT-u za plaćanje	Primljeno u MFT	Pokretanje izvršenja	Datum posljednjeg rješenja o izvršenju	Datum plaćanja MFT
65 0 I 906683 21 I	65 0 PS 416206 16	24.2.2021	17.3.2021	30	8.4.2021	19.4.2021	22.4.2021	12.5.2021	14.7.2021 4.3.2022	17.5.2021 25.3.2022
S1 3 I 042661 22 I	S1 3 P 040192 22	11.3.2022	30.3.2022	15	/	4.4.2022	/	7.4.2022	6.6.2022	21.4.2022 27.10.2022 27.2.2023
65 0 I 1059985 23 I	65 0 P 551840 16 P	5.10.2023	/	30	/	/	/	8.11.2023	17.11.2023	U MFT nisu primili izvršna rješenja od banaka tako da nije bilo isplata po ovom predmetu.
SI 3 I 046688 23 I	S1 3 P 043010 23	22.9.2023	/	15	2.10.2023	19.10.2023	/	20.10.2023	2.11.2023	8.12.2023
S1 3 I 033132 19	U Pravobranilaštvu nisu znali do kada nisu dobili prvo rješenje o izvršenju							16.7.2019	6.9.2019	U MFT nisu primili izvršna rješenja od banaka tako da nije bilo isplata po ovom predmetu.
65 0 IP 826602 20	U Pravobranilaštvu nisu znali do kada nisu dobili prvo rješenje o izvršenju							30.12.2019	15.3.2021	9.4.2021

*Izvor: Analizirani predmeti

/ nema dokaza o navedenom

Prilog 17 – Pregled vremena postupanja i rokova od prijema tužbe do odgovora na tužbu

U narednoj tabeli prikazano je vrijeme trajanja i rokovi za pojedine aktivnosti Pravobranilaštva i tuženih institucija po predmetima, a u koloni Napomene su navedena kašnjenja i odstupanja od praksi.

Tabela 17: Vrijeme postupanja i rokovi za 30 predmeta iz uzorka

R B	Tužena institucija	Broj presude	Vrsta spora	Vrijednost tužbenog zahtjeva	Broj dana koliko je tužba bila u Pravobranilaštvu do dostave tuženoj instituciji	Dati rok za izjašnjenje tuženim institucijama u broju dana	Broj dana koliko je tuženim institucijama trebalo za dostavu izjašnjenja	Broj dana od prijema izjašnjenja u Pravobranilaštvu do dostave odgovora na tužbu	Ukupno dana od prijema tužbe u Pravobranilaštvu do slanja odgovora na tužbu	Napomena
1	TBiH	S1 3 P 028404 18	radni spor	18.407,65	3	5	5	8	16	
2	TBiH	S1 3 P 032671 20	radni spor	57.600,00	6	21	7	15	28	
3	TBiH	S1 3 P 038499 21	radni spor	32.245,00	5	16	6	8	19	
4	TBiH	S1 3 P 040050 22	naknada štete	10.500,00	6	6	6	10	22	
5	TBiH	S1 3 P 043085 23	naknada štete	34.000,00	10	15			10	Dostavljen odgovor na tužbu prije prijema izjašnjenja. Kašnjenje u dostavi izjašnjenja 2 dana.
6	MP	S1 3 P 028749 18	naknada štete	57.900,00	/	/	/	/	7	Nije dostavljen zahtjev za izjašnjenje niti izjašnjenje.
7	MP	S1 3 P 030364 19	naknada štete	36.948,03	7	16	4	17	28	
8	MP	S1 3 P 032780 21	naknada štete	65.000,00	5	21	18	5	28	
9	MP	S1 3 P 034915 22	naknada štete	126.400,00	2	23		/	28	Nije dostavljeno izjašnjenje.
10	MP	S1 3 P 042843 23	naknada štete	35.380,00	7	10		1	21	Kašnjenje u dostavi izjašnjenja 3 dana.

11	SUD	S1 3 P 029203 18	radni spor	12.500,00	6	15	7	2	15	
12	SUD	S1 3 P 033834 20	radni spor	341,86	6	18	14	4	24	
13	SUD	S1 3 P 036341 20	radni spor	11.740,00	4	15	5	1	10	
14	SUD	S1 3 P 040484 22	radni spor	7.665,00	11	17	14	3	28	
15	SUD	S1 3 P 041600 21	naknada štete	3.724,93	5	7	2	15	22	
16	MO	S1 3 P 028120 18	dug	54.629,13	7	10		8	30	Kašnjenje u dostavi izjašnjenja 5 dana.
17	MO	S1 3 P 035545 20	radni spor	14.415,00	4	14	14	2	20	
18	MO	S1 3 P 012941 20	naknada štete	350.014,58	4	13	13	5	22	
19	MO	S1 3 P 041367 22	radni spor	18.000,00	7	11		1	22	Kašnjenje u dostavi izjašnjenja 3 dana.
20	MO	65 0 PS 709944 23	dug	113.534,54	2	15		8	27	Kašnjenje u dostavi izjašnjenja 2 dana.
21	GP	S1 3 P 028463 20	radni spor	6.000,00	4	12	9	5	18	
22	GP	S1 3 P 0335570 21	radni spor	10.000,00	4	9	9		11	Dostavljen odgovor na tužbu prije prijema izjašnjenja.
23	GP	S1 3 P 033517 20	naknada štete	7.000,00	2	15		7	28	Kašnjenje u dostavi izjašnjenja 4 dana.
24	GP	S1 3 P 038655 22	radni spor	5.001,00	7	16	12	11	30	
25	GP	S1 3 P 035120 20	radni spor	10.100,00	5	8	8	5	18	
26	UIO	S1 3 I 018394 15	radni spor	14.236,70	6	15	8	15	29	
27	UIO	S1 3 P 034595 20	radni spor	62.904,00	5	14		2	27	Kašnjenje u dostavi izjašnjenja 6 dana.
28	UIO	S1 3 P 040908 22	naknada štete	40.000,00	4		17	4	25	Nije dat rok tuženoj

										instituciji za izjašnjenje.
29	UIO	S1 3 P 041869 21	dug	8.500,00	6	15		1	26	Kašnjenje u dostavi izjašnjenja 4 dana.
30	UIO	S1 3 MAL 043839 23	naknada štete	5.000,00	9	13	12	9	30	
		PROSJEK			5	14	12	5	22	

*Izvor: Analizirani predmeti

Napomena: U nekoliko predmeta (žutom označeno) je Pravobranilaštvo dostavljalo tužbe i zahtjeve za izjašnjenja na adrese više institucija. Za potrebe analize je uzimano u obzir koja je tužena institucija bila navedena u tužbi.

Prilog 18 – Reference

- Zakon o Pravobranilaštvu BiH (Službeni glasnik BiH 8/02, 10/02, 44/04 i 102/09)
- Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH (Službeni glasnik BiH br.: 26/04, 84/07, 58/13, 95/16 i 34/21)
- Zakon o krivičnom postupku BiH – prečišćeni tekst (Službeni glasnik BiH, br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 65/18)
- Odluke Ustavnog suda od 30.01.2013. i 28.03.2014. godine
- Odluke Ustavnog suda od 19.01.2023. i 23.03.2023. godine
- Izvještaji o radu Pravobranilaštva 2019-2023
- Izvještaji o izvršenju budžeta institucija BiH 2019-2023
- Izvještaj revizije učinka „Izdaci za sudske sporove“, broj: 01/02/03-09-16-1-737/14, oktobar 2014. godina.
- Izvještaj „Praćenje realizacije preporuka revizije učinka“, broj: 01-02-03-10-16-1-1207/17, decembar 2017. godina
- Godišnji revizorski izvještaji o glavnim nalazima i preporukama za 2018, 2019, 2020, 2021. i 2022. godinu
- Instrukcija br. 2 za pripremu budžeta za institucije BiH za 2023. godinu
- Instrukcija o načinu izvršenja – plaćanja izvršnih sudskih presuda preko budžeta BiH, broj 08-02-1-458-1/11 od 08.06.2011. godine
- Glavni portal VSTV | Kalkulator troškova postupka (pravosudje.ba)
- Zaključci 131. sjednice Vijeća ministara BiH od 30.01.2018. godine (vijeceministara.gov.ba)

BOSNA I HERCEGOVINA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Tužilaštvo - Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine
Тужилаштво Босне и Херцеговине

Broj: A- 124/24
Sarajevo, 08.10.2024.godine

Ured za reviziju institucija BiH
Tešanjaska 24a/29
71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO: 08.10.24			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Br. i priloga
05	15 1-1255-N/24		

08.10.2024

Predmet: Odgovor na dostavljeni Nacrt izvještaja o obavljenoj reviziji učinka, Vaš broj:05-16-1-1255-6/24

Poštovani,

Tužilaštvo BiH je dana 01.10.2024.godine zaprimilo Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji učinka koji je dostavljen u vezi sa obavljenom revizijom učinka na temu „Izdaci za sudske sporove u institucijama BiH“, te u skladu sa ostavljenim rokom dostavlja svoje izjašnjenje i komentare.

Tužilaštvo BiH je nakon razmatranja sadržaja nacrta dostavljenog Izvještaja u suštini saglasno sa utvrđenim stanjem kao i svjesno činjenice da postoje određeni segmenti u kojima se mogu poduzeti konkretne mjere kako bi se unaprijedila praksa rada i unaprijedio rad institucije u vezi sa sudskim postupcima u kojima Tužilaštvo BiH sudjeluje na strani tužitelja ili tuženog, a koji se odnosi na uspostavljanje i ažurno vođenje evidencije

Međutim, kako je to i u sadržaju samog nacrta Izvještaja utvrđeno, Tužilaštvo BiH ne može uticati na rad državnih institucija koje su nadležne za pripremu i donošenje novih i izmjenu postojećih zakonskih rješenja iako je sasvim jasno da je najveći broj sudskih sporova u kojima je Tužilaštvo BiH obavezano na izvršenje obaveze proisteklo upravo zbog loših zakonskih rješenja što je potvrđeno sudskim odlukama i takve razloge Tužilaštvo samostalno ne može otkloniti.

Tužilaštvo BiH je spremno u opsegu u kojem je to objektivno moguće poduzeti potrebne aktivnosti kako bi se unaprijedio rad i blagovremeno poduzele aktivnosti koje su moguće da saradnja sa Pravobranilaštvom BiH bude što kvalitetnija i bolja, da se u vezi sa svakim sudskim postupkom odmah po prijemu tužbe učini detaljna analiza uzroka koji su doveli do sudskog postupka i da se radi na otklanjanju uzroka koji su doveli do sudskog postupka u mjeri u kojoj je to moguće učiniti, kao i

Tužilaštvo - Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, ul. Kraljice Jelene br.88, Sarajevo;
Telefon: ++ 387 33 483 700; Fax ++ 387 33 483 840; e-mail: info@tuzilastvobih.gov.ba

da uspostavi i ažurno vodi evidencije sudskih sporova sa elementima koje je potrebno obuhvatiti u evidenciji.

Načelno, nemamo primjedbi na stanje konstatovano nacrtom Izvještaja, ali predlažemo da se gore navedeno ima u vidu prilikom formuliranja i izdavanja preporuka na način da se Tužilaštvu BiH ne daju u obavezu preporuke koje objektivno ne može izvršiti i na kojima ne može učiniti ništa konkretno u cilju njihove realizacije.

S poštovanjem

GLAVNI TUŽILAC
TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
Ranko Kajganić

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
KANЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

Број: 05-16-1-1255-14/24
Сарајево, 1.11.2024.

Тужилаштво Босне и Херцеговине
Краљице Јелене 88
71000 Сарајево

н/р главни тужилац, Миланко Кајганић

Предмет: Одговор на коментаре на Нацрт извјештаја „Издаци за судске спорове у институцијама БиХ“

Веза: Ваш акт број А-124/24 од 08.10.2024. године

Поштовани,

Захваљујемо Вам се на достављеним коментарима на Нацрт извјештаја “Издаци за судске спорове у институцијама БиХ”. Ваши коментари су пажљиво размотрени и утврђено је да исти у највећем дијелу подржавају налазе и препоруке дате у Нацрту извјештаја.

Што се тиче коментара на формулацију препоруке дате институцијама из узорка, наводимо да се истом институцијама препоручује да унаприједи своје праксе које су, свакако, у домену њихове надлежности.

Дате препоруке произилазе из презентованих налаза и закључака за све ревидиране институције те ће имплементација истих допринијети побољшању стања у ревидираној области. Надамо се да овај Одговор доприноси потпунијем разумијевању ставова ревизије приликом креирања коначне верзије извјештаја.

Додатно, користимо ову прилику да се захвалимо на Вашој сарадњи током провођења студије ревизије учинка.

С поштовањем

**Вођа тима, виши ревизор за
ревизију учинка**

Јелена Андрић

99) **Руководилац Одјељења за
ревизију учинка**

Данијел Чоло

Достављено:

- Тужилаштво БиХ,
- а/а.

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

BOSNA I HERCEGOVINA
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Број: 08-16-6-6079-2/23
Сарајево, 08.10.2024. године

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗУЈУ ИНСТИТУЦИЈА
Тешањска 24а/29
71 000 Сарајево

PRIMIJENO: 21. 10. 24.			
Organizacionna jedinica	Klasifikaciona oznaka	Radni broj	Broj prijuga
05	16-1	1255	-12/24

ПРЕДМЕТ: Коментар на ревизију учинка

ВЕЗА: Ваш акт број 05-16-1-1255-9/24 од 30.09.2024. године

Поштовани,

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине запримило је Нацрт извјештаја о обављеној ревизији на тему „Издаци за судске спорове у институцијама Босне и Херцеговине“.

Након анализе Нацрта извјештаја о обављеној ревизији у складу са чланом 15. став (2) Закона о ревизији институција Босне и Херцеговине достављамо коментар на предметни текст.

- Инструкција број 08-02-1-4580-1/11 од 08.06.2011. године, која је наведена у фусноти 16, стављена је ван снаге ступањем на снагу Споразума о сарадњи и размјени података између Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине и Правобранилаштва Босне и Херцеговине број 08-16-1-6636-1/22 од 03.10.2022. године (У даљем тексту: Споразум).
- Акт број 01-29-1- ПБнХ-434 од 01.12.2022. године који се наводи у фусноти 44 се не односи на то да је Правобранилаштво Босне и Херцеговине од Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине затражило унапређење модула с циљем креирања извјештаја по свим параметрима. (У прилогу)
- Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине води евиденције о судским пресудама са аспекта извршења Буџета и рачуноводственог евидентирања по врстама и трошковима за сваку пресуду појединачно. Непогребно је дуплирање истих евиденција и код Правобранилаштва Босне и Херцеговине и код Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине и у том смислу је успостављена размјена података и потписан Споразум да би Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Правобранилаштво Босне и Херцеговине имали правремену информацију у циљу ажурирања властитих евиденција Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине и у циљу правременог плаћања.

- Извршавање пресуда по налозима Правобранилаштва Босне и Херцеговине у ранијем периоду обављало се непосредно након пријема у Министарство финансија и трезора БиХ односно када су сви елементи за плаћање били познати. Након потписивања споразума плаћање се врши непосредно након импорта података од стране Правобранилаштва Босне и Херцеговине.
- Текст са стране 30 који се односи на табелу број 16 није у складу са табелом.
- Препоруке Интерне ревизије из Извјештаја о ревизији „Оцјена и контрола реализације судских одлука“ су извршене.
- У табели број 7, број извршних пресуда за 2023. годину је наведен 51. Према евиденцији Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине за наведену годину је било 17 плаћања на основу Рјешења о извршењу у износу од 15.283,36 КМ. Трошкови парничног поступка за три пресуде у укупном износу од 17.051,23 су грешком евидентирани на субаналитички код трошкова извршног поступка што није утјецало на укупно исказани износ стварних трошкова по пресудама С1 3 П 039416 22, С1 3 П 186059 22 П и С1 3 П 042476 22 П нити на салдо конта 614817 -Извршење судских пресуда и рјешења о извршењу.

С поштовањем,

Прилог: Као у тексту

МИНИСТАР

Др Срђан Амиџић

Доставити:

- *Наслову*
- *а/а*

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine
Правобранилаштво Босне и Херцеговине
Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine
Office of Attorney General of Bosnia and Herzegovina

Broj: 01-29-1-PBiH-434/21
Sarajevo, 06.01.2022. godine

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo finansija i trezora BiH

Veza vaš akt broj: 08-16-1-9533-1/21 od 23.12.2021. godine

Predmet: Razmjena informacija i saradnja u cilju automatizacije procesa izvršenja sudskih odluka

Poštovani,

Podržavamo inicijativu informatizacije i automatizacije procesa, te se nadamo da će krajnji rezultat biti efikasniji i sigurniji sistem razmjene informacija a u cilju procesa izvršenja sudskih odluka.

Podaci koje ste naveli u prve dvije stavke Pravobranilaštvo će obezbjeđivati pisanim zahtjevima prema advokata odnosno prema zastupnicima stranaka kojima se vrši uplata kao i pisanim zahtjevima prema samim strankama ukoliko se sami zastupaju. Podaci u trećoj stavci su sadržani u presudama koje sudovi dostavljaju Pravobranilaštvu, tako da su nam ti podaci na raspolaganju. Takođe, smatramo da bi bilo korisno da prilikom realizacije predviđene mogućnosti upload dokumenata, kako bismo vam mogli kroz sistem dostaviti predmetne presude na osnovu kojih se vrši isplata.

Nadamo se da prilikom korespondencije sa strankama a vezano za traženje gornjih podataka nećemo imati poteškoća uzimajući u obzir obostrani interes uplate obaveza u roku.

Za dodatne informacije stojimo vam na raspolaganju.

S poštovanjem

Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine
Marija Ljubić

Sarajevo, Džemal a Bijedića 39, tel: +387 33 603 001, fax: +387 33 803 002
pravobranila@pbih.gov.ba www.pbih.gov.ba

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
KANЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

Број: 05-16-1-1255-14/24
Сарајево, 1.11.2024.

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине
Трг БиХ 1
71000 Сарајево

н/р министар, Срђан Амиџић

Предмет: Одговор на коментаре на Нацрт извјештаја „Издаци за судске спорове у институцијама БиХ“

Веза: Ваш акт број: 08-16-6-6079-2/23 од 08.10.2024. године

Поштовани,

Захваљујемо Вам се на достављеним коментарима на Нацрт извјештаја “Издаци за судске спорове у институцијама БиХ”. Ваши коментари су пажљиво размотрени и на одговарајући начин обрађени у коначном Извјештају.

У складу са датим коментарима извршене су одговарајуће корекције Извјештаја у поглављу 2.3, 3.2.3. и у прилогу 16. Наведене измјене нису суштински утицале на дефинисане налазе. У наставку дајемо кратка образложење за коментаре које нисмо могли уважити.

С обзиром да је ревизија обухватила период 2019-2023, Инструкција о начину извршења – плаћања извршних судских пресуда преко буџета БиХ из 2011. године је била важећа већину периода. Такође, потписани Споразум не третира плаћање по рјешењу о извршењу, а према наводима именоване контакт особе из МФТ плаћање по извршним рјешењима се и даље одвија на начин како је било и регулисано наведеном Инструкцијом.

Акт који сте доставили у прилогу својих коментара није акт који смо ми навели у фус ноти 44. Јесте исти број, али је други датум и други садржај. Акт којим ми располажемо, као што је и наведено у Извјештају, достављамо у прилогу.

Извјештај ревизије не спори постојање евиденција него указује на слабости постојећих евиденција које нису усуглашене.

Опис процеса плаћања који наводите у коментарима је дат у поглављу 2.1.

У нашем извјештају не оспоравамо да су реализоване препоруке интерне ревизије. Наши наводи о реализацији препорука интерне ревизије имали су за циљ да укажу да су унапређене праксе плаћања по судским пресудама.

Једине евиденције које су нама достављене из МФТ су евиденције о плаћањима
Анализа рачуна детаљно. Ваши нови достављени подаци о броју извршних рјешења за
2023. годину по којима су извршена плаћања, и без ставки погрешних књижења, опет не
одговарају подацима из извјештаја Правобранилаштва. Претходно говори у прилог
чињеници да су подаци неусаглашени. Али без обзира на претходно, цијенимо
информације које сте нам доставили и извршићемо корекције како у тексту тако и табели.

Надамо се да овај Одговор омогућава разумијевање ставова ревизије приликом креирања
коначне верзије извјештаја. Додатно, користимо ову прилику да се захвалимо на вашој
сарадњи током провођења студије ревизије учинка.

С поштовањем

Вођа тима, виши ревизор за

ревизију учинка

Јелена Андрић

(3a) **Руководилац Одјељења за**
ревизију учинка

Данијел Чоло

Достављено:

- Министарство финансија и трезора БиХ,
- а/а.

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine
Правобранилаштво Босне и Херцеговине
Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine
Office of Attorney General of Bosnia and Herzegovina

Broj: 01-29-1-PBiH-434/21
Sarajevo, 01.12.2022. godine

POS
02-12-2022

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo finansija i trezora BiH
Veza vaš akt broj: 08-16-1-6636-2/22 od 29.09.2022. godine

Predmet: Kreiranje izvještaja, dostavlja se

Poštovani,

Poznato vam je da od 01.10.2022. godine, na osnovu potpisanog sporazuma, Pravobranilaštvo BiH podnosi naloge za plaćanje po pravosnažnim presudama kroz modul ISFU sistema. Prilikom unošenja naloga, u sistem se unose i podaci koji su korisni za obje institucije sa aspekta statistike kao i same analize strukture pravosnažnih presuda (vrsta spora, isplaćeni iznosi troškova postupka, isplaćeni iznosi glavnog duga i sl.)

U skladu sa gore navedenim, **molimo vas da u ovaj dio ISFU sistema uvedete mogućnost kreiranja izvještaja po svim parametrima koji se unose.** Poznato nam je da isto radi IT firma, te da to iziskuje planiranje troška i kao i materijalna sredstva, te vas molimo da pokušate ovaj rashod planirati u narednom periodu.

S poštovanjem

Pravobranilac Bosne i Hercegovine
Dr.sc. Ismet Velić

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine
Правобранилаштво Босне и Херцеговине
Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine

Office of the Attorney General of Bosnia and Herzegovina

Број: 01-29-1-ПБИХ-22/24
Сарајево, 16.10.2024. године

BOSNA I HERCEGOVINA
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 24.10.24			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
05	16-1	1255	13/24

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
н/р господин Твртковић Хрвоје, главни ревизор

ПРЕДМЕТ: Одговор, доставља се-

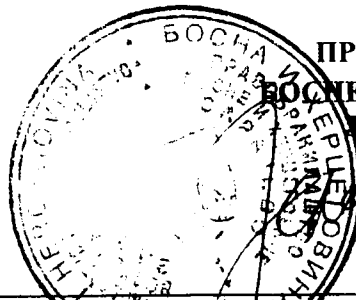
ВЕЗА: Ваш акт, број: 05-16-1-1255-4/24 од 30.09.2024. године

Поштовани,

Правобранилаштво БиХ запримило је Нацрт извјештаја о обављеној ревизији учинка.

Користимо прилику да Вас обавијестимо да ћемо у оквиру расположивих капацитета ове институције уложити додатне напоре како би предузимањем неопходних радњи и активности допринијели реализацији препорука које сте у Вашем Нацрту извјештаја навели.

Молим, примите изразе мог дубоког поштовања,

ПРАВОБРАНИЛАЦ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Јелена Цвијетић

Sarajevo, Džemala Bijedića 39, tel: +387 33 803 002, fax: +387 33 803 002
info@pbr.gov.ba www.pbr.gov.ba